

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra psychologie

Bakalářská práce

Ekonomické výhody manželství v České republice

Šárka Kovářiková

© 2014 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra psychologie

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Šárka Kovářiková

Hospodářská politika a správa

Název práce

Ekonomické výhody manželství v České republice

Anglický název

Economic benefits of marriage in the Czech republic

Cíle práce

Cílem této bakalářské práce je zjistit zda je ekonomicky výhodné žít v manželství či nesezdaném soužití (svatby, dědictví, poskytování úvěrů, vyživovací povinnost, atd.). V teoretické části práce bude použita data z dostupných zdrojů a praktická část bude obsahovat názory respondentů k dané problematice.

Metodika

Práce bude založena především na kvalitativním výzkumu, který bude vycházet z kvantitativních sekundárních statistických údajů.

- sběr dat a informací pro zpracování tématu bakalářské práce
- rozbor konkrétních materiálů pro teoretickou část práce
- zajištění informací a respondentů pro praktickou část práce
- shrnutí získaných výsledků a případné hodnocení.

Rozsah textové části

cca 50 stran

Klíčová slova

manželství, nesezdané soužití, společné jmění manželů, svatba, zánik manželství

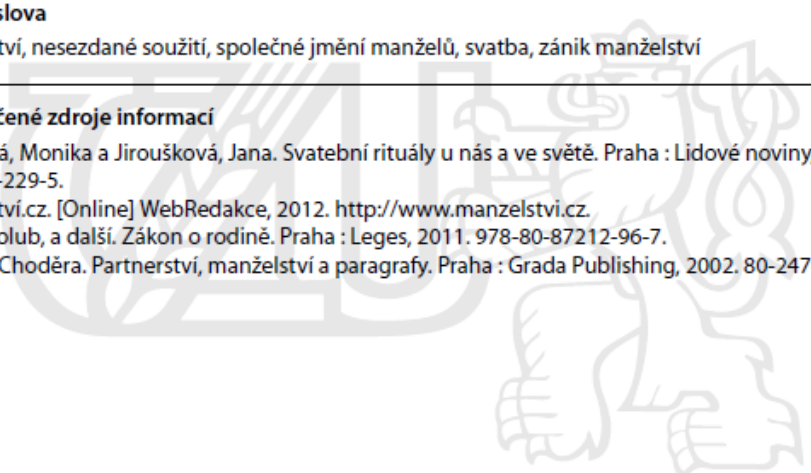
Doporučené zdroje informací

Baďurová, Monika a Jiroušková, Jana. Svatební rituály u nás a ve světě. Praha : Lidové noviny, 2012. 978-80-7106-229-5.

Manželství.cz. [Online] WebRedakce, 2012. <http://www.manzelstvi.cz>.

Milan, Holub, a další. Zákon o rodině. Praha : Leges, 2011. 978-80-87212-96-7.

Oldřich, Choděra. Partnerství, manželství a paragrafy. Praha : Grada Publishing, 2002. 80-247-0217-7.

Vedoucí práce

Mgr. Ing. Martin Slaboch, Ph.D.

Elektronicky schváleno dne 25. 9. 2013

PhDr. Pavla Rymešová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 5. 12. 2013

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan PEF ČZU

V Praze dne 24. 11. 2014

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Ekonomické výhody manželství v České republice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 27. 11. 2014

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu Ing. Mgr. Martinu Slabochovi, Ph.D., za cenné a užitečné rady, vstřícný přístup k mé osobě a za odborné vedení mé bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat všem sezdáným a nesezdáným respondentům, kteří byli ochotni se zúčastnit výzkumu. V neposlední řadě bych také chtěla vyslovit velký dík především Lence Pospíšilové za podání pomocné ruky při hledání vhodných respondentů do výzkumu a samozřejmě i svým rodičům a přátelům za všeobecnou podporu.

Ekonomické výhody manželství v České republice

Souhrn

Bakalářská práce je zaměřena na současné ekonomické výhody manželství v České republice. Jedná se o aktuální téma, kterému by se měla jistě věnovat větší pozornost, než doposud. Roční počet rozvodů postupně klesá, ale bohužel ne z důvodu větší stability manželských párů. Je to dáno spíše tím, že většina mladé generace ani sňatek neuzavře a tím klesá i roční počet sňatečnosti. Podpořit mladé páry k velkému kroku, v tomto případě manželství, může i stát, který zavede opětovné společné zdanění manželů.

Teoretická část je dělena do dvou oblastí. V první části práce jsou definovány základní pojmy, které s hlavním tématem úzce souvisí. Je zde popsán i historický vývoj manželství, pro které se stává zlomový rok 1989, kdy se do popředí postupně začíná dostávat nesezdané soužití. Zmíněn je i vznik manželství, který je spojen se zásnubami, povinnostmi snoubenců před uzavřením manželství a překážkami uzavření sňatku. Druhá část teoretické části je zaměřena převážně na ekonomickou stránku. Popsány jsou zde majetkové vztahy sezdaných, ekonomické výhody a celkové motivy pro volbu sezdaného nebo nesezdaného soužití.

Praktická část má za cíl zjistit, zda je v současné době ekonomicky výhodné žít v manželství nebo v nesezdaném soužití. A důvody, které vedou mladou generaci k uzavření manželství či rozhodnutí zůstat v nesezdaném soužití.

Klíčová slova: manželství, nesezdané soužití, svatba, společné jmění manželů, zánik manželství

Economic benefits of marriage in the Czech republic

Summary

This bachelor thesis is focused on the current economic benefits of marriage in the Czech Republic. It is an actual topic to which we ought to pay more attention than ever before. The annual number of divorces is gradually decreasing. It is unfortunately not because of more stable couples. It is probably caused by the fact that most of the young people do not get married at all, thereby is the annual number of marriage decreasing as well. State may encourage young couples to make such a big step - marriage, in this case - by re-establishing joint taxation of spouses.

The theoretical part is divided into two parts. The first part defines the basic concepts closely related to the main theme. There is described the historical development of marriage. A turning point came in 1989, when the cohabitation was gaining ground. There is also mentioned the process of creation of marriage, which is connected with engagement, responsibilities of spouses before marriage and obstacles to marriage. The second one is mainly focused on the economic side of marriage. In this part there are described the property relationships of married couples, economic benefits and main reasons for choosing marriage or cohabitation.

The practical part aims to determine whether it is the currently economically convenient to get married or cohabit. It also includes reasons why the younger generation decides for marriage or to remain in cohabitation.

Keywords: marriage, cohabitation, wedding, community property of spouses, termination of marriage

Obsah

1	Úvod.....	12
2	Cíl práce a metodika	14
2.1	Cíl práce.....	14
2.2	Metodika	14
2.3	Literární rešerše	15
3	Teoretická část	17
3.1	Vymezení základních pojmů – manželství, nesezdané soužití, rodina.....	17
3.1.1	Manželství.....	17
3.1.2	Nesezdané soužití	20
3.1.3	Rodina.....	21
3.2	Historie manželství a nesezdaného soužití	23
3.3	Vznik manželství	25
3.3.1	Zásnuby.....	26
3.3.2	Povinnosti před uzavření manželství	26
3.3.3	Překážky vylučující uzavření manželství	27
3.3.4	Uzavření manželství	28
3.3.5	Svatební zvyky, tradice a výročí.....	30
3.4	Majetkové vztahy v manželství - společné jmění manželů	31
3.4.1	Historie majetkových vztahů v manželství.....	31
3.4.2	Současné majetkové vztahy v manželství.....	32
3.5	Zánik manželství.....	32
3.5.1	Zánik manželství smrtí, prohlášením manžela za mrtvého.....	32
3.5.2	Rozvod.....	33
3.5.3	Důvody rozvodu	34
3.5.4	Současné typy rozvodů	35
3.6	Manželství a nesezdané soužití.....	36
3.6.1	Motivy volby manželského soužití a nesezdaného soužití z pohledu mladé generace	37
3.6.2	Ekonomické výhody manželství	40
4	Praktická část	43
4.1	Kvalitativní výzkum: polostrukturované rozhovory	43

4.1.1	Analýza výsledků.....	51
4.2	Kvantitativní výzkum: dotazníkové šetření	53
4.2.1	Analýza výsledků.....	65
5	Závěr	67
6	Použitá literatura	69
6.1	Knižní zdroje.....	69
6.2	Internetové zdroje	71
7	Přílohy.....	74
7.1	Příloha č. 1: Polostrukturovaný rozhovor pro sezdané	74
7.2	Příloha č. 2: Polostrukturovaný rozhovor pro nesezdané	75
7.3	Příloha č. 3: Dotazník pro nesezdané.....	76
7.4	Příloha č. 4: Dotazník pro sezdané	79

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Praktický a emocionální faktor s položkami.....	19
Tabulka č. 2: Roční počet sňatečnosti (od roku 1993 - 2013).....	28
Tabulka č. 3: Roční počet rozvodů (od roku 1993 - 2013).....	33
Tabulka č. 4: Důležitost důvodů k uzavření manželství podle pohlaví (v %).....	37
Tabulka č. 5: Nejčastěji uváděné důvody bránící respondentům s trvalým partnerem v uzavření sňatku	39

Seznam grafů

Graf č. 1: Názor partnerů na manželství jako důvod k rozchodu z pohledu nesezdaných ..	54
Graf č. 2: Nákladný svatební obřad jako možná překážka k uzavření svatby z pohledu nesezdaných	55
Graf č. 3: Všeobecné důvody nesezdaného soužití z pohledu nesezdaných	55
Graf č. 4: Vlastní důvody nesezdaného soužití z pohledu nesezdaných	56
Graf č. 5: Všeobecné důvody k uzavření sňatku z pohledu nesezdaných	57
Graf č. 6: Vlastní názor na uzavření předmanželské smlouvy z pohledu nesezdaných	58
Graf č. 7: Ekonomické výhody manželství z pohledu nesezdaných.....	58
Graf č. 8: Ekonomické výhody manželství z pohledu nesezdaných.....	59
Graf č. 9: Prvotní názor na manželství z pohledu sezdaných	60
Graf č. 10: Finanční náročnost svatebního obřadu z pohledu sezdaných.....	61
Graf č. 11: Všeobecné důvody sezdaného soužití z pohledu sezdaných	61
Graf č. 12: Vlastní důvody sezdaného soužití z pohledu sezdaných	62
Graf č. 13: Všeobecné důvody nesezdaného soužití z pohledu sezdaných	62
Graf č. 14: Uzavření předmanželské smlouvy z pohledu sezdaných	63
Graf č. 15: Ekonomické výhody manželství z pohledu sezdaných	64
Graf č. 16: Ekonomické nevýhody manželství z pohledu sezdaných.....	64

1 Úvod

V minulosti bylo uzavírání sňatků v naší zemi nepsaným pravidlem, bez kterého vztahy nemohly ani oficiálně fungovat, jelikož by byly církví, veřejností a rodinnými příslušníky odsuzovány. Roční počet sňatků začal ve 20. století postupně klesat po zlomovém roce 1989, kdy nastala politická změna a mladí lidé změnili hodnotové žebříčky svých priorit. Manželství pro mladou generaci ztratilo to pomyslné kouzlo, tradici a nakonec i přitažlivost. Začalo je lákat budování kariéry, svoboda a sexuální nezávaznost. Lidé v současné době nemají dostatek motivace pro vstup do manželství, a častokrát je to z důvodu menší podpory od státu. Snaha o znovuprosazení, alespoň společného zdanění manželů je totiž zatím bezúspěšná.

Důvody, proč jsem si zvolila právě téma ekonomických výhod manželství v České republice, je hned několik. Prvním je, že na výše zmíněné téma je podle zveřejněných informací doposud málo napsaných odborných publikací, a proto jsem se rozhodla rozšířit jejich počet. Dřívější práce jsou vázány spíše na motivech a emocích, kdežto můj cíl je spojit emocionální stránku s tou ekonomickou. Druhým důvodem je, že moje babička a děda oproti mým rodičům žijí v nesezdaném soužití několik let a prstýnky ani ten pomyslný papír jim prý údajně ke štěstí nechybí. A právě tenhle impuls mě motivoval k rozhodnutí sepsat ekonomické výhody manželství, které by mohly jejich ideu nesezdaného soužití zpochybnit. Posledním důvodem je můj názor a kladný vztah k instituci manželství, jelikož jako většina dívek v mém věku si přeji dojíti si pro svého snoubence svatební uličkou.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části jsou zprvu definovány základní pojmy, jenž s daným tématem úzce souvisí. Popsán je i historický vývoj manželství s přelomovým rokem 1989, kdy lidé začali měnit své priority vlivem politického režimu. Dále je zde zmíněn i vznik manželství, který je spojen se zásnubami, povinnostmi snoubenců před sňatkem a překážkami uzavření manželství. V poslední kapitole teoretické části jsou uvedeny motivy volby sezdaného a nesezdaného soužití mladé generace a ekonomické výhody manželství. Mezi tyto výhody patří například dědictví, daňové úlevy, pozůstalostní penze či předmanželská smlouva, kterou mohou snoubenci uzavřít u notáře.

V praktické části byla vymezena výzkumná otázka, která se týká sezdaných i nesezdaných osob a jejich názoru na manželství.

Cílem práce je zjistit, zda je v současné době ekonomicky výhodné žít v manželství nebo v nesezdaném soužití. A zda jsou ekonomické důvody v České republice příčinou, která vede současnou mladou generaci k uzavření manželství či rozhodnutí zůstat v nesezdaném soužití.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Tato bakalářské práce si klade za cíl zjistit, zda je v současné době ekonomicky výhodné žít v manželství či nesezdaném soužití z pohledu mladé generace v České republice (svatba, dědictví, daňové úlevy na manžele, apod.). A jestli jsou ekonomické důvody v České republice příčinou, která vede současnou mladou generaci k uzavření manželství či rozhodnutí zůstat v nesezdaném soužití.

Dilčím záměrem je zjistit jaké vznikají povinnosti a překážky před vstupem do manželství pro oba partnery ať už se rozhodnou pro církevní či občanské oddání.

Výzkumná otázka a následné podotázky jsou: Je v současné době ekonomicky výhodné žít v manželství nebo nesezdaném soužití? A jestli jsou ekonomické důvody v České republice příčinou, která vede současnou mladou generaci k uzavření manželství či rozhodnutí zůstat v nesezdaném soužití. A jaké jsou ostatní důvody vedoucí k volbě manželství či nesezdaného soužití?

Za účelem podrobnějšího výzkumu byla použita výzkumná otázka a posléze i podotázky, jaké jsou hlavní motivace nebo nedomotivace při vstupu do manželství, nákladný svatební obřad jako možná překážka, otázka nezbytnosti předmanželské smlouvy v dnešní době a v neposlední řadě otázka budoucnosti institutu manželství. Na tohle všechno se přihlíželo při hledání respondentů, co už uzavřeli manželství, či ti co v něm zatím nejsou nebo být ani nehodlají.

2.2 Metodika

Práce se dělí do dvou částí. V první teoretické části bude použita analýza sekundárních dat a v druhé praktické části bude použita analýza a interpretace dat primárních.

V teoretické části bude zvolena kvalitativní metoda – sběr sekundárních dat, tedy studium písemných i elektronických forem dokumentů, které pomůžou k jejímu vypracování. Literární rešerše bude zpracována pomocí dostupných literárních zdrojů na dané téma, tedy manželství, nesezdané soužití, svatba, společné jmění manželů a zánik manželství.

V první fázi praktické práce bude zvolena též metoda kvalitativní, ale zde se budou sbírat primární data pomocí polostrukturovaného rozhovoru. U polostrukturovaného rozhovoru, probíhá komunikace mezi výzkumníkem a narátorem tedy informátorem. Výzkumník bude mít předem vypracované otázky v určitém pořadí k danému tématu. Během rozhovoru se pořadí některých otázek může změnit v návaznosti na odpovědi informátora. Po získání odpovědí od informátora, lze i položit další doplňující otázky, díky kterým lze zjistit bližší informace informátora k dané problematice (Majerová a Majer, 2006).

V druhé fázi praktické práce bude zvolena i kvantitativní metoda, která bude uskutečněna pomocí dotazníkového šetření. Z již sestavených otázek k polostrukturovanému rozhovoru bude předem pečlivě vybráno několik stěžejních otázek týkající se nesezdaného a sezdaného soužití.

U kvantitativní metody testujeme předem stanovené hypotézy. U každé hypotézy je podmínkou, aby byla ověřitelná. Před začátkem výzkumu si badatel zvolí jakou velikost, bude jeho vzorek dotazovaných mít. Rozhoduje o něm tzv. teoretická nasycenost, což je stav, kdy žádné následující informace už nepřispívají k řešení problému (Majerová a Majer, 2006).

Kontakt s respondenty ve věku od 18 do 30 let bude prováděn pomocí sociálních sítí, díky kterým půjde snáze sehnat přes přátele a známé respondenty, kteří žijí v sezdaném či nesezdaném sňatku.

2.3 Literární rešerše

V České republice lze nalézt mnoho populárních a odborných publikací či článků, které se zabývají dvěma hlavními tématy této práce manželstvím a nesezdaným soužitím, jež se dají dohledat v různých knihovnách, knihkupectví či na webových stránkách.

Definice na již zmíněné téma manželství, bylo vyřčeno od různých autorů již mnoho, například jasné vymezení je uvedeno v článku Partnerské vztahy, manželství a rodičovství (Šulová, 2007). Velmi důležitým zdrojem ohledně pojmu nesezdané soužití je kniha Úvod do sociologie (Jandourek, 2003). Jelikož s tématem manželství a nesezdané soužití se úzce pojí i rodičovství, je zde použita i definice z knihy Aplikovaná sociální psychologie I: člověk a sociální instituce (Výrost a Slaměník, 1998).

Klíčovým zdrojem při čerpání informací o historii manželství byla zcela jistě kniha Rodina našich předků, která je použita jak v kapitole o historii, tak i v kapitole typu rodin (Horský a Seligová, 1997). Druhé dílo, jenž se krátce, avšak výstižně zmiňuje o manželství především v roce 1989 je kniha Kde ty všechny děti jsou (Rabušic, 2001). V neposlední řadě nezle opomenout důležitý titul Muž a žena - návod k použití, díky kterému v bakalářské práci je uvedena historie nesezdaného soužití (Šmolka a kol., 2004).

Důležitou roli při psaní bakalářské práce, sehrály i internetové zdroje, zejména při hledání aktuálních statistických údajů. Například v kapitolách uzavření manželství a rozvod jsou použity statistické údaje o počtu uzavřených a rozvedených manželství od roku 1993 do roku 2013 (Český statistický úřad). Věcné informace, v otázce o ekonomických motivech pro volbu manželství, byly poskytnuty z internetového portálu o financích a aktuálních ekonomických možnostech v České republice (iDNES.cz, 2014).

3 Teoretická část

Teoretická část je rozvrhnutá do dvou hlavních okruhů. V první části teoretického okruhu jsou vypsány základní pojmy bakalářské práce, které k hlavnímu tématu, tedy manželství, mají velmi blízko. Manželství je zde definováno nejen jako pojem, ale je i popsán jeho vznik, zánik, funkce a formy. Poté následuje historický vývoj manželství a nesezdaného soužití. U manželství je krátce zmíněna jeho dřívější funkce, kdy se dva lidé brali spíše z ekonomického, politického poslání nebo dynastického poslání. V historii manželství je zmíněn i přelomový rok 1989, díky kterému se začíná do popředí dostávat nesezdané soužití. Dále je zde kapitola o vzniku manželství a činnostmi s ním spojené jako například zásnuby, povinnosti snoubenců před uzavřením manželství a překážky k uzavření sňatku. Uzavření sňatku lze uskutečnit dvěma možnými způsoby buď církevním nebo občanským sňatkem, které jsou zde též zmíněny. V druhé části teoretického okruhu je popsáno společné jmění manželů, historie a současné majetkové vztahy sezdaných párů. Nelze opomenout ani zánik manželství, ke kterému dochází buď rozvodem, smrtí či prohlášením jednoho z manželů za mrtvého. V závěru teoretické části, jsou rozepsány motivy mladé generace pro volbu nesezdaného nebo sezdaného soužití a ekonomické výhody manželství v České republice.

3.1 Vymezení základních pojmů – manželství, nesezdané soužití, rodina

3.1.1 Manželství

Podle Hellingera je manželství jeden z „řádů lásky“, toto sousloví se tak zalíbilo Willfriedovi Nellesovi, že ho použil ve své knize Rodinné konstelace. Dodává, že láska a život se vytvářejí z pout a neustále nás táhnou do nových pro nás doposud neznámých vazeb. Staré vazby stále působí i v těch nových, ale ty nové mají vždy přednost (Nelles, 2004).

V souladu s kodexem je manželství nejčastěji definováno jako trvalé soužití muže a ženy založené zákonem stanoveným způsobem, jehož hlavním úkolem je založení rodiny, patřičná a svědomitá výchova dětí (Plecitý, 2007). Tím, ale není myšleno, že manželství bez potomků zcela postrádá společenskou funkci a povinnost k výchově dětí narozených mimo svazek manželství (Holub, 1986).

Manželský svazek v České republice, ale i v jiných státech se zakládá na pevných citových a morálních vztazích mezi dvěma pohlavími, tedy mužem a ženou. Oba jsou si ve svazku zároveň rovni (Holub, 1986). Tutéž definici uvádí i František Polášek, který se ve své knize odkazuje právě na názor Milana Holuba.

Dle zákoníku je manželství určitou dohodou, jež má své jasně stanovené znaky. Manželský stav, však není pouhou smlouvou, ale současně je i svátostí (Polášek, 1990).

Obecné vymezení o představě manželství uvádí Šulová: „*Manželství je partnerství, jež je společností již nějakým způsobem (např. církví, státem, rituálem) legalizováno, ale stále se nemusí jednat o společenství, ve kterém jsou přítomny děti.*“ (Šulová, 2007).

Manželství formuluje i Pavel Harlt s Helenou Hartlovou ve své práci, podle nich je to svazek daný zvykovým právem či zákonem soužití muže a ženy, popřípadě i několika partnerů. Ve své práci se dále zmiňují o existenci manželství monogamního, polyandrinního, polyandrinního fraternálního, polygynního a také o skupinovém manželství (Harlt a Hartlová, 2010).

Pojem manželství se těžko definuje, jak je vidět každý z autorů má na tuto koncepci trochu odlišný názor, ale v něčem se přeci jenom shodují. Manželství musí vzniknout stanoveným způsobem, jenž si přiblížíme.

Formy manželství

Jak už jsme se při definování pojmu manželství zmínili, existuje několik forem manželství. Rozdělujeme rodinné svazky na monogamické a polygamické. Manželství polyandrinní znamená svazek jedné ženy a několika dalších mužů, oproti tomu manželství polygynní je spojení muže s více ženami. Existuje i tzv. manželství polyandrinní fraternální, což je svazek ženy s mnoha muži, kteří jsou si navzájem bratry. Manželství skupinové je už bráno jako soužití více mužů a žen (Harlt a Hartlová, 2010).

V České republice je možné uzavřít sňatek pouze jednoho muže a jedné ženy, takové manželství se nazývá monogamní. Má svou existenci v evropské kulturní tradici již od starověku jako jediná právní forma (Harlt a Hartlová, 2010).

Historicky je svazek monogamní poměrně novou záležitostí, na českém území začal být častěji uzavírán až od poloviny 11. století (Plecitý, 2009).

Funkce manželství

Manželství po celou dobu existence plní tři základní funkce. Mezi tyto tři poslání patří sexuální soužití daného páru, výchova jejich dětí a vzájemná pomoc, jak v osobním životě, tak i veřejném. V každé fázi manželského svazku jedna ze tří funkcí má větší hodnotu než ta druhá či třetí. Jestliže uzavře sňatek mladý manželský pár, předpokládá se že, nebudou uvažovat hned o zakládání rodiny, a proto převažuje spíše funkce sexuálního soužití, neboť jsou zdraví, soběstační, a smysl vzájemné podpory pro ně není tak podstatný (Choděra, 2002).

Po narození prvního dítěte se žebříček priorit mění, a proto se mění i funkce. Sexuální soužití musí dát prostor funkci výchovy dětí. Ve stáří se stává největší prioritou vzájemná pomoc partnerů, jelikož v tomto věku již nemusí být jeden z partnerů zcela zdravý a tedy je zčásti nebo zcela odkázán na toho druhého. Funkce sexuálního soužití a výchovy dětí, jde již stranou, neboť děti jsou již dospělé a sami se začínají starat o své potomky a sexuální potřeby manželů ustupují (Choděra, 2002).

Představy o manželství

Existují dva přístupy, jak se lidé staví k dnešní formě manželství. Oba faktory jsou společně se svými položkami, které je představují uvedeny níže v tabulce.

Tabulka č. 1: Praktický a emocionální faktor s položkami

Praktické hledisko	Emocionální hledisko
Finanční jistota	Ženatí, vdané obecně spokojenější
Právní záruky	Manželství neomezuje osobní svobodu
Hlavním důvodem uzavírání sňatků je mít děti	Sňatek má smysl, i když lidé neplánují dítě Člověk nemůže být bez partnera a dětí šťastný

Zdroj: Fialová a kol., 2000, s. 72

Z tabulky lze vyčíst, že praktické hledisko chápe manželství jako instituci, která dává lidem určitou finanční jistotu a právní záruky. Obě položky chrání jejich děti a díky finančním prostředkům jim mohou zajistit i lepší budoucnost. Oproti tomu hledisko emocionální hodnotí manželství jako instituci, která má působit na člověka citově na pozitivní bázi. Tabulka ukazuje, že emocionální hledisko má v lidech vytvořit názor, že nesezdané páry se mají brát, jelikož nikdo nedokáže být šťastný bez manžela, manželky

a popřípadě dětí. Též upozorňuje na to, že manželství neomezuje svobodu (Fialová a kol., 2000).

3.1.2 Nesezdané soužití

Pro soužití muže a ženy bez řádného oddání, se používá více označení. Je tím myšleno například již zmiňované nesezdané manželství, život na psí knížku či faktické manželství. To co, před pár lety bylo ještě vzácnou výjimkou, se v současné době stává módním trendem hlavně u mladých lidí (Rodina.cz, 2002).

V poslední době se hodně rozšířily a začaly používat pojmy nesezdané manželství a kohabítace. V práci bude upřednostněno slovo nesezdané soužití, ale přesto je definici kohabítace nutné uvést díky Pavlu a Heleně Hartlovým, kteří vysvětlili pojem takto: „*Kohabítace je soužití, spolužití dvou osob, které spolu žijí po sňatku i bez něj.*” (Hartl a Hartlová, 2010). Je zajímavé, že v definici je uvedeno spolužití po svatbě i bez ní, přesto že je kohabítace všude uváděna jako synonymum slova nesezdané soužití.

Tuto teorii potvrzuje například kniha Velký sociologický slovník, která přirovnává nesezdané soužití ke kohabítaci a dále popisuje jako soužití muže a ženy ve společném domácnosti bez sňatku (Petrušek, 1996). Obdobný názor nalezneme i u Simony Vymětalové, která se o nesezdaném soužití vyjadřuje jako o stavu, kdy druh a družka žijí spolu v jedné domácnosti, ve které i společně hospodaří bez formálního oddání (Fialová a kol., 2000).

Nesezdané soužití se někdy označuje jako fenomén, a to pod názvem “manželství na zkoušku”. Muž a žena mohou brát společné soužití jako takovou přípravu na budoucí manželství, tzn. když spolu dva žijí bez oddání neznamená to vyloženě, že odmítají manželství, jelikož pár ve většině případů plánuje, že v budoucnosti uzavře společně sňatek (Jandourek, 2003).

Typy nesezdaného soužití

Ze sociologické studie, kterou sestavili paní Zdenka Mansfeldová s panem Milanem Tučkem, se lze dozvědět, že existují dva typy nesezdaného soužití, buď předmanželské či dlouhodobé. Tyto dva druhy jsou podrobněji vysvětleny níže (Mansfeldová a Tuček, 2002).

1. **Předmanželská nesezdaná soužití.** Předmanželské sexuální soužití není nijak trestáno, jelikož na českou společnost nemá značný vliv světská moc. Současná česká společnost totiž považuje za výhodné si vztah se svým současným partnerem nejdříve vyzkoušet. Tato strategie však přináší negativní než pozitivní výsledky. Rozvody bývají častější u párů, které spolu nejdříve žily v nesezdaném soužití než u dvojic, které uzavřely tzv. přímé manželství. Faktory, které ovlivňují předmanželská nesezdaná soužití, jsou například věk partnerů, náboženská víra, historie rodin, zodpovědnost, snazší rozchod nebo nezávislost (Mansfeldová a Tuček, 2002).

2. **Dlouhodobá nesezdaná soužití.** Česká společnost je k postojům dlouhodobých (bezdětných) nesezdaných soužití nezaopatřená. Faktory, ovlivňující dlouhodobá nesezdaná soužití, jsou opět věk a náboženská víra. Společnost respektuje páry, které se rozhodly žít rozdílným životním stylem, ale jedná se zde pouze o toleranci nikoli touhu v takovém svazku žít (Mansfeldová a Tuček, 2002).

3.1.3 Rodina

“Je definována jako forma dlouhodobého solidárního soužití osob spojených příbuzenstvím a zahrnující přinejmenším rodiče a děti.” (Jandourek, 2003). Ostatní věci jsou pak tzv. sociokulturně podmíněny. Tím je myšlena společná domácnost, vztah ke vzdálenějším příbuzným, kolektivní produkce či spotřeba statků (Jandourek, 2003).

Rodina je též chápána jako univerzální sociální společenství. Ve spojitosti s jedincem probíhají ve skupině důležité sociálně psychologické jevy. Rodina jednotlivci nejdříve pomáhá vytvořit pevné sociální vazby. Poté na bázi určité jistoty a opětované lásky jedinci poskytuje tzv. tréninkové prostředí na jeho další psychologický vývoj. V rodině se utváří jak důvěra v sebe samého, tak i například osvojování slovní a mimoslovní komunikace. Rodina též člověku pomáhá začlenit se do společnosti (Výrost a Slaměník, 1998).

Funkce rodiny

Obecně se akceptují čtyři základní funkce rodiny, které jsou níže uvedeny.

1. **Reprodukční funkce.** V minulosti byla jedním z nejčastějších důvodů pro založení rodiny. Vliv genetického a technického rozvoje zapříčinil, že rodina postupně ztrácí svou nezastupitelnou úlohu. Společnost totiž dokáže stejně tak jako rodina starat se

o jednotlivce a též mu nabídnout velké množství alternativ soužití a reprodukčního procesu (Výrost a Slaměnik, 1998).

2. **Materiální funkce.** Dříve, když se rodina vnímala jako samostatně hospodařící jednotka, měla tato funkce větší váhu. Slabší členové rodiny a děti byly závislé na hmotné pomoci od silnějších členů. V dnešní době fungují ve společnosti tzv. sociální podpory, které slabším domácnostem pomáhají překonat finanční tíseň. Takže opět je rodina jako systém společností zastupitelná (Výrost a Slaměnik, 1998).

3. **Výchovná funkce.** Rodina zprostředkovává dítěti základní orientaci o světě a pomáhá mu se začlenit do společnosti. Funkce výchovná je též velmi podstatná, vytváří hodnoty, které jsou základem vzniku vlastní osobnosti jedince (Výrost a Slaměnik, 1998).

4. **Emocionální funkce.** Ačkoliv se funkce v průběhu života mění, je to právě ona, která určuje význam rodiny. Je zcela jedinečná a nezastupitelná. U emocionální funkce není rozhodující věk členů rodiny. Každý jedinec potřebuje zázemí, podporu, potřebu svěřit se, mít společnou historii nebo pomoc. To vše a ještě více právě dává jediné rodina. Důležitá je tato funkce i při volbě partnera a uzavření sňatku (Výrost a Slaměnik, 1998).

Typy rodiny

V současné době lze definovat podle pana Jana Horského a Markéty Seligové až šest jednotlivých typů rodin, které jsou uvedeny a podrobně popsány níže (Horský a Seligová, 1997).

1. **Nukleární rodina.** Zpravidla ji tvoří manželé, kteří mají alespoň jedno dítě.

2. **Rozšířená rodina.** Označuje manželský pár, jenž má přinejmenším jedno dítě a navíc jednu bezdětnou příbuznou osobu, která nemá děti.

3. **Komplexní rodina.** Představuje buď dva manželské páry, anebo pouze jeden manželský pár, ale navíc alespoň s jedním svobodným či ovdovělým rodičem s dítětem.

4. **Komplexní rodina kmenová.** Zpravidla jí tvoří individuální manželské páry nebo jednotlivý rodiče s dítětem, které jsou uspořádány navzájem lineárně. Tím je myšleno, že každý z nich je z další generace, ve které je hlavou rodiny otec až do jeho smrti.

5. **Komplexní rodina s výměnkem.** Jedná se o podobný typ rodiny, jako u předchozího bodu, s tím rozdílem, že zde se nečeká do smrti hlavy rodiny, ale dochází k přenesení pravomoci ještě za jeho života. A to buď na ženatého syna nebo zete.

6. **Komplexní rodina typu joint family.** Označuje přinejmenším dva laterálně uspořádané manželské páry, což znamená páry ze stejné generace. Laterální typ, lze sloučit i s lineárním (Horský a Seligová, 1997)

3.2 Historie manželství a nesezdaného soužití

Historie manželství by se dala obdobně datovat jako počátek zrození lidstva. Oproti tomu nesezdané soužití se stalo tzv. módním trendem až v současné době a jeho historie je tedy o dost kratší než u manželství. Manželství si za dobu existence prošlo značnými změnami, dnes již nebývá na prvním místě v žebříčku priorit při hledání vhodného manžela či manželky majetek a společenský status, ale láska a vzájemná důvěra partnerů. Účelem práce není popsat detailně historii manželství a nesezdaného soužití, ale alespoň krátce vymežit důležité události v jejich počátku a následném rozvoji.

Historie manželství

V Evropě se individuální a monogamní manželství začalo uplatňovat v období raného středověku. Konkrétně v Čechách monogamní svazek prosadil kníže Břetislav (vládnoucí v letech 1034–1055), který jako první z českých panovníků začal chápat družný a mravní význam manželství (Sluková, 2001).

V minulosti mělo manželství určité poslání, ale jaké? Poslání lásky to zcela jistě nebylo, jelikož doktoři se v období středověku vyjadřovali o lásce jako o nějaké nemoci, která se musí stůj co stůj léčit. U panovníků a vysoké aristokracie měl sňatek po dlouhá staletí ekonomické, dynastické a politické poslání. Sňatkem urozených se nabývalo bohatství, sblížovaly se rody, rozšiřovala a znásobovala hrabství, vévodství a království. Mnohokrát byl sňatek považován jako poslední spása, poslední pomocná ruka a záchrana, aby jejich dynastie nezanikla (Sluková, 2001).

Když se ohlédneme o sto let zpátky, nevěsty v té době byly často před svatbou utěšovány slovy, že „láska se brzy dostaví“, ne vždy se tomu však stalo (Sluková, 2001). V knize K hříchu i modlitbě je psáno, že až v období mezi dvěma světovými válkami se pohled na lásku a manželství změnil. Logické vyvrcholení lásky dvou lidí bylo zpečetěno manželským svazkem, který dotyční měli dále v novém a lepším životě rozvíjet (Lenderová, 1999). Zcela jistě se v minulosti uzavíraly spíše sňatky z lásky mezi chudými

lidmi než mezi těmi bohatými, tam většinou docházelo ke sňatkům z rozumu, ale existovaly i výjimky (Sluková, 2001).

V 16. století hrál nejdůležitější roli před sňatkem veřejný slib partnerů před Bohem a obcí. Potvrzení daného slibu, který snoubenci dávali církevnímu sboru, bylo až na druhém místě. Pokud snoubenci již byli veřejně přislíbeni, mohli spolu sexuálně žít ještě před církevním sňatkem. Mnohdy se stávalo, že mezi slibem a církevním sňatkem uběhla dlouhá doba a leckdy nebylo manželství, tedy daný slib naplněn. Zahájil se tedy soudní spor mezi bývalými snoubenci. Pokud se dokázalo, že došlo k nedodržení slibu ze strany muže, byla žena soudem opět prohlášena za řádnou pannu a dceru i když mezi nimi došlo k pohlavnímu styku (Horský a Seligová, 1997).

V minulosti sňatku častokrát bránily ekonomické, demografické, ale také administrativní důvody. Dříve než se muž mohl oženit, musel být buď dědicem nemovitosti, či si obstarat vlastní řemeslo, aby mohl případně zajistit budoucí rodinu. Administrativní opatření se týkalo především povolení sňatku od vrchnosti a demografickým důvodem byl například menší počet mužů (zvláště po válkách) nebo žen na daném území (Horský a Seligová, 1997).

Velké změny nastaly po roce 1989, mladá generace změnila svoje hodnoty a hodnotové preference a to především zásluhou politické změny. Český národ se podle teorie společnosti dostal do krize, mladí lidé přestali stavět na první místo v žebříčku hodnot zakládání rodin a vznik manželství. Nerodilo se tolik dětí, jako tomu bylo dříve a navíc přibývalo rozvodů. Do popředí se proto začíná dostávat v historii ne příliš často vyskytované nesezdané soužití (Rabušic, 2001).

Historie nesezdaného soužití

Do roku 1990 se na českém území narodilo zhruba 8 % dětí mimo svazek manželství. V dnešní době se procento narozených dětí mimo manželství značně zvýšilo, pohybuje se totiž okolo 20 %. Nejedná se o situaci, kdy by matka zůstala s dítětem sama, ale o rozhodnutí dvou osob vychovávat spolu děti bez vstupu do manželství. Soužití dvou partnerů bez svatby je společností nazýváno jako faktické manželství, nesezdané soužití, nebo poeticky láska bez prstýnku či soužití na psí knížku (Šmolka a kol., 2004).

V době, kdy Česko a Slovensko bylo jednou společnou zemí, patřilo mezi státy s vůbec nejvyšší sňatečností na světě, jenom 5,4 % mužů a 3,7 % žen zůstalo svobodných.

Soužití mimo manželství potřebovalo mnohdy velkou odvahu a bylo i finančně dosti obtížné. Oproti tomu v NDR, nebo východním Berlíně se rodilo dětí mimo manželství daleko více, díky platícím předpisům, které nesezdané soužití značně zvýhodňovaly (Šmolka a kol., 2004).

Poměry v Československém státu se začaly měnit až po roce 1989, kdy začalo být v módě žít tzv. na psí knížku. Příčinou zájmu o nesezdané soužití, byla daňová legislativa, díky které se všechny formy soužití vykompenzovaly. A zcela jistě faktickému manželství pomohla i společenská infekce. Lidé se začali řídit mottem, na lásku nepotřebujeme žádný oficiální papír. Mysleli si, že manželství je už taková celoživotní jistota partnera, a proto dochází k ochabování zájmu mezi mužem a ženou (Šmolka a kol., 2004).

Přesto i po roce 1989, kdy se poměry pro nesezdané páry zlepšily, mohly nastat určité problémy. Prvním problémem bylo, když jeden z partnerů chtěl dát přednost tradičnímu manželství a druhému ke štěstí stačilo jen společné soužití bez prstýnků. Druhým pak absence svatebního rituálu, který měl a do dneška má v západní židovsko-křesťanské kultuře svůj smysl jak u církevního, tak i u občanského obřadu. Největším problémem faktického manželství byla absence tzv. rozvodové bariéry. Jestliže bariéra byla nastavena příliš vysoko, mohla zachránit mnohá manželství před unáhlenými rozhodnutími o jejich rozchodech. Existovaly i tzv. rozchody indikované, které znamenaly, že by další možné společné soužití manželského páru poskytlo přebytnou traumatizaci všech zúčastněných (Šmolka a kol., 2004).

Úplná absence rozvodové bariéry, ale také nebyla možná. Mohlo totiž docházet k náhlým nerozvážným rozhodnutím o ukončení dlouhodobého vztahu prostřednictvím hádky, konfliktu či nedorozuměním mezi partnery. Jak napsal uznávaný psycholog Petr Šmolka ve své knize Muž a žena - návod k použití: „*Manželství samo není určitě zárukou větší harmonie, už vůbec ne intenzivnější lásky (ale také ji nevyklučuje), může však být jistou pojistkou příliš ukvapených konců. Což zas není tak málo!*“ (Šmolka a kol., 2004).

3.3 Vznik manželství

Vznik manželství je již od pradávna pojen se zasnubami, ač je to velká škoda, tak v současnosti je tato událost spíše viděna v televizních seriálech nebo filmech než v reálném životě. Před uzavřením sňatku se snoubenci mohou dohodnout na uzavření smlouvy o společném jmění. A jestliže oba snoubenci splní své dané povinnosti,

předpoklady a nebudou jim bránit jisté překážky, mohou uzavřít sňatek, buď občanský či církevní. Ve svatební den dodnes novomanželé a jejich rodiny stále dodržují tradice, nevěsta v házení kytice, kamarádi ženicha v únosu nevěsty nebo svědkův přípitek na zdraví a štěstí manželů. Pokud manželé chtějí dodržovat tradice i po svatbě, mohou slavit každoroční výročí svatby.

3.3.1 Zásnuby

V minulosti bývaly zásnuby velmi častým nepsaným pravidlem při žádosti o partnerčinu ruku. Zásnuby byly chápány jako takový první krok do manželství muže a ženy. V minulosti, zásnubní proces znamenal, že daný pár se bude brát a platilo úsloví do roka a do dne ode dne zásnub se uskuteční svatba (Svatební magazín, 2010).

Zrušení zásnub, bez udání důvodu snoubence, mělo dříve i jisté právní následky v případě vzniku škody. Snoubenka měla nárok nikoli pouze na náhradu ušlého výdělku, ale i na zaplacení účtu za koupené svatební šaty a její rodiče měli nárok na zaplacení předem koupené výbavy a svatební hostiny (Sluková, 2001).

Samotné zásnuby pak probíhaly dvěma možnými způsoby, buď otec nevěsty oznámil zasnoubení své dcery a jmenovaní snoubenci povstali, políbili se a předali si navzájem dary. Nebo na místo otce zásnuby zahájil snoubenec oznámením o zasnoubení (České-tradice.cz).

V dnešní době zásnuby volí spíše konzervativní rodiny. Zásnuby jsou takovým novodobým svatebním aktem, kdy partner přinese své snoubence kytici a prsten nejlépe s nějakým drahým kamenem. Partnerka by měla na oplátku svému partnerovi též dát nějaký dar, který může nosit při sobě (např. hodinky, řetízek, apod.). Tyto dary znamenají symbol společného života, proto se při rozchodu snoubenců vracejí (České-tradice.cz).

3.3.2 Povinnosti před uzavření manželství

Lidé, kteří vstupují do manželství, se musí před matričním úřadem či orgánem církve dohodnout, zda příjmení muže nebo ženy bude jejich společné, anebo si každý z nich ponechá své dosavadní příjmení. Pokud si však novomanželé ponechají každý své původní příjmení, musí uvést, které z nich bude příjmením pro jejich společné děti (Choděra, 2002).

V rámci uzavření sňatku ať už církevního či občanského je nutno sepsat protokol, který podepisují novomanželé, jejich svědci, oddávající či matrikář jedná-li se o občanský

sňatek. Pokud je manželství uzavíráno zástupcem nebo před tlumočnickem, jehož přítomnost je v situaci nezbytná, podepisují protokol též (Choděra, 2002).

Pokud by nastala situace, že život jednoho ze snoubenců je přímo ohrožen, může uzavřít sňatek na kterémkoli místě (Dvořáková Závodská a kol., 2002). Pod názvem „kterékoli místo“ je myšleno jakýmkoli obecním úřad či církev. Snoubenci nemusí předkládat ani potřebné doklady, pouze prohlásí, že jim nejsou vědomy okolnosti, jenž by bránily k uzavření manželství (Choděra, 2002). Určitou zajímavostí je zcela jistě to, že v cizině může v případě ohrožení života snoubenců přijmout prohlášení i kapitán lodi plující pod českou vlajkou, kapitán letadla přihlášeného v České republice či velitel vojenské jednotky ČR v zahraničí (Sluková, 2001).

3.3.3 Překážky vylučující uzavření manželství

Neplatnost manželství znamená, že manželství mezi dvěma lidmi bylo uzavřeno, snoubenci splnili všechny požadované podmínky jako je předložení stanovených dokladů, prohlášení a souhlasu se sňatkem s dotyčnou osobou. Manželství, však přesto nemohlo být platně uzavřeno z následujících důvodů (Choděra, 2002).

Církevní sňatek v římskokatolické církvi znemožňují následující překážky:

1. Muž nedovršil šestnáctého a žena čtrnáctého roku.
2. Neschopnost, ať už stálá či předchozí, spojit se manželským úkonem ze strany ženy nebo muže.
3. Pouto dřívějšího manželství, pokud se nepotvrdí jeho neplatnost nebo rozloučení.
4. Jedna z osob žádající o uzavření sňatku není pokřtěna v katolické církvi nebo do ní nebyla přijata.
5. Osoba přijala svěcení či je zavázána veřejným věčným slibem čistoty v řeholním řádu.
6. Mezi unesenou a únoscem, popřípadě ženou zadržovanou se záměrem uzavření sňatku. Na svobodě se žena později může dobrovolně rozhodnout, zda si ho vzít či nikoli.
7. Způsobení smrti manželovi nebo manželce osoby, za kterou se chce provdat nebo oženit. *“Neplatně se rovněž usilují uzavřít manželství ti, kdo vzájemnou pomocí, fyzickou nebo mravní, způsobili smrt manžela nebo manželky”* (Kodex kanonického práva).
8. Přímá linie příbuzenství, jak v linii vzestupné tak sestupné. V pobočné linii platí zákaz uzavírání manželství do čtvrtého stupně.
9. Pochybnost příbuzenství mezi dotyčnými stranami v jakémkoliv stupni přímé linie či druhém stupni pobočné linie.

10. Švagrovství v přímé linii ve všech stupních (Kodex kanonického práva).

11. Mezi osobami, které si osvojily daného člověka či byli osvojeni danou o osobou (Choděra, 2007).

3.3.4 Uzavření manželství

Demografickým procesem by se dala nazvat sňatečnost, která se zabývá stadiem vzniku manželství na základě podmínek, které určila daná země. Narozdíl od narození a úmrtí je sňatek opakovatelným demografickým procesem, který se ale u všech obyvatel nemusí objevit (Demografie).

Následující tabulka uvádí roční počet uzavřených manželství na území České republiky od roku 1993 do roku 2013. Pro současný rok 2014 jsou zatím pouze dostupné údaje z 1. pololetí, které uvádí, že do této doby uzavřelo sňatek 17 920 manželských párů (Český statistický úřad, 2014).

Tabulka č. 2: Roční počet sňatečnosti (od roku 1993 - 2013)

Roční počet sňatečnosti v letech 1993 - 2013									
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
66 033	58 440	54 956	53 896	57 804	55 027	53 523	55 321	52 374	52 732
2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
48 943	51 447	51 829	52 860	57 157	52 457	47 862	46 746	45 137	45 206
2013									
43 499									

Zdroj: [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/B5001FC511/\\$File/4032120405.pdf](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/B5001FC511/$File/4032120405.pdf) (Czso.cz)

Zdroj: [http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/380034ACC9/\\$File/14091305.pdf](http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/380034ACC9/$File/14091305.pdf) (Czso.cz)

Zdroj: [http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/A0002559FB/\\$File/400113q441.pdf](http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/A0002559FB/$File/400113q441.pdf) (Czso.cz)

Počet uzavřených sňatků se každým rokem, až na občasné výjimky, pomalu snižuje. Za posledních deset let byl zaznamenán nejvyšší počet uzavřených sňatků na území České republiky v roce 1993, kdy se rozhodlo dobrovolně vstoupit do svazku manželského až 66 033 snoubenců. Oproti tomu v roce 2011 byl uveden celkový nejnižší počet 45 137 sňatků. V loňském roce bylo oddáno celkem 43 499 párů. To je o 1 707 méně uzavřených manželství než v předchozím roce.

V České republice lze uzavřít manželství, dvěma možnými způsoby. Snoubenci si mohou dobrovolně zvolit buď uzavření sňatku v kostele, tato forma se nazývá sňatek církevní, anebo si vybrat uzavření sňatku na matričním úřadu, což je sňatek občanský (Odbor všeobecné správy, 2011).

Církevní sňatek

Církev uznává dohromady sedm svátostí, mezi ně patří křest, svátost biřmování, eucharistie, svátost pokání, pomazání nemocných, svěcení a v neposlední řadě také manželství. Jedna z nejdůležitějších vlastností u manželství podle Kanonického práva je jednota a nerozlučnost (Kodex kanonického práva). Až do 60. let minulého století bylo možno na našem území uzavírat pouze církevní sňatek. Poté bylo umožněno i uzavírání občanského sňatku (Horský a Seligová, 1997).

Pro církevní sňatek je charakteristické, alespoň tedy u křesťanských církví, že se na manželství klade daleko větší důraz a je bráno s větší vážností, než je tomu u občanského sňatku. Oproti občanskému sňatku, který můžeme při splnění určitých podmínek vykonat několikrát za život, svazek spojený církví lze provést pouze jednou za život. Správný křesťan bere svatbu jako celoživotní slib a řídí se výrokem: „*Co bůh spojil, člověk nerozděluj.*“ (České-tradice.cz).

Prohlášení o uzavření manželství probíhá před příslušným orgánem církve a před osobou, která je pověřena církví oddávací funkcí či náboženskou společností (Plecitý, 2007). Tak jako při uzavírání občanského sňatku i v církevním se musí dodržet požadavkům stanoveným zákonem o rodině, ale navíc je nezbytné splnit předpisy požadované vybranou církví. Největší počet sňatků v České republice bylo doposud uzavřeno u církve římskokatolické (Dvořáková Závodská a kol., 2002).

Jestliže se muž a žena rozhodnou pro církevní sňatek musí nejprve projít tzv. předoddavkovým řízením. Což znamená, že snoubenci vyplní žádost o uzavření manželství a žádost o vydání osvědčení církevnímu sňatku a odevzdají tyto doklady matričnímu úřadu, dále přiloží rodný list a občanský průkaz, kterým doloží svůj stav, státní občanství a trvalý pobyt (Dvořáková Závodská a kol., 2002). Církevní obřad může být uzavřen, po odevzdání osvědčení vydané matričním úřadem oddávajícím. Od vydání osvědčení, ale nesmí uplynout více než tři měsíce. Jinak se osvědčení stává neplatné a svatební obřad nemůže být vykonán (Choděra, 2002).

Hlavním důvodem, proč je nezbytné osvědčení, je zcela jistě skutečnost, že v České republice existuje řada církevních institucí a náboženských společností. Každá tato společnost či instituce má stanové specifické předpisy, například římskokatolická dodržuje kanonické právo, jež je přesně sepsáno (Choděra, 2002).

Orgány registrovaných církví a náboženských institucí mají povinnost do třech pracovních dnů od proběhnutí sňatku odevzdat protokol o uzavření manželského svazku s uvedenými fakty dle zvláštního právního předpisu matričnímu úřadu v obvodu, ve kterém manželství bylo uzavřeno (Plecitý, 2007).

Církev, které jsou registrované dle platného zákona následující církev a náboženské společnosti, a mohou oddávat, jsou: např. Církev bratrská, Církev řeckokatolická a římskokatolická, Jednota bratrská, Náboženská společnost Svědkové Jehovovi, Křesťanské sbory, Církev československá husitská a další (České-tradice.cz).

Občanský sňatek

V rámci tzv. předoddavkového řízení musí podle stanovených pravidel snoubenci předložit vyplněný tiskopis žádosti o uzavření manželství, dále jsou povinni odevzdat stanovené doklady (Dvořáková Závodská a kol., 2002). Stanovenými dokumenty máme na mysli rodný list a občanský průkaz, pokud jím daná osoba prokáže všechny stanovené skutečnosti (Odbor všeobecné správy).

Jak bylo již výše uvedeno, snoubenci uzavírají sňatek před příslušným matričním úřadem, kde je k trvalému pobytu přihlášen alespoň jeden ze snoubenců, popřípadě byl naposledy přihlášen k trvalému pobytu. Pokud by žádný ze snoubenců nebyl doposud přihlášen k trvalému pobytu v České republice, příslušným matričním úřadem je ten, kde bylo manželství řádně uzavřeno (Sluková, 2001). Jestliže povolí příslušný matriční úřad uzavření manželství jinde, může se konat před jakýmkoli matričním úřadem v České republice (Choděra, 2002).

3.3.5 Svatební zvyky, tradice a výročí

Mezi svatební zvyky, které se do dnešního dne dodržují, patří loučení se svobodou, kdy budoucí manželé vyráží do restaurací se svými nejbližšími přáteli slavit. Podle tradic má mít nevěsta v den svatby na sobě něco starého, nového, půjčeného a něco modrého. Dále existují zvyky jako placení výkupného za nevěstu, házení rýže (symbolika bohatství a plodnosti), nebo jedění polévky z jednoho talíře (symbolika spolupráce) atd. (Svatba.cz).

V České republice mohou manželé slavit každý rok výročí svatby. Je zajímavé, že každý společně prožitý rok má v ústní tradici svůj vlastní název. První rok společného soužití manželů se nazývá bavlněné, druhý rok zase papírové, třetí kožené a čtvrtý rok květinové či ovocné. Mezi lidmi jsou spíše známé až ty názvy s delším počtem trvání

manželského sňatku. Deset let lze pojmenovat jako cínové manželství, dvacet let zase jako porcelánové. Hodně známý název je tzv. stříbrná svatba ta se slaví po dvacetipěti letech v manželském svazku. Po třiceti letech je manželství perlové, po čtyřiceti rubínové a v padesáti letech se slaví tzv. zlatá svatba. Nejstarší názvy výročí svateb je smaragdové po padesátipěti letech, diamantové po šedesáti letech a platinové po sedmdesáti letech (Porterová, 1992).

3.4 Majetkové vztahy v manželství - společné jmění manželů

Majetkové vztahy mezi zákonnými partnery se od minulosti po současnost dost změnilly. V České republice jsou si nyní manželé a manželky více rovni, díky českým zákonům, které pevně definují vzájemné postoje zákonných partnerů a jejich společného majetku.

3.4.1 Historie majetkových vztahů v manželství

Na vývoj českého práva mělo zcela jistě účinek římské právo. Při starších podobách manželství se manžel dostal do pozice “cum manu” v poměru k postavení manželky a při formě tzv. Confarreatio měli vzájemný vztah na bázi dcera a otec. Manželka pak ke svým dětem zastávala stanovisko sestry. V historii neměla žena právo na svůj majetek, po sňatku tak přešla ze své původní rodiny do rodiny nové se vším všudy (Bičovský, 2009).

O několik let později, se situace ohledně majetkových vztahů manželů o trochu zlepšila z pohledu manželky. Žena si ponechávala tzv. parafernální jmění (vlastní majetek) a již nebyla brána v poměru k manželovi jako jeho “dcera”. Dokonce i měla právo na správu svého jmění, ale tento úkol přenechávala spíše na manželovi (Bičovský, 2009).

Pokud v minulosti vznikla domněnka vlastnictví, která zapříčinila nejistotu, zda věc náleží ženě nebo muži tzv. Mucianská presumpce, musela manželka dokázat, že danou věc získala sama bez pomoci manžela. Ustanovení pak platilo podle obecného občanského zákoníku až do 31. prosince 1949. Žena v římském právu podléhala muži jako opatrovníku a i ve středověku mnohokrát byla manželka brána jako vězenkyně svého manžela (Bičovský, 2009).

3.4.2 Současně majetkové vztahy v manželství

V současné době existuje mezi zákonnými partnery tzv. společné jmění manželů, jenž používá Český občanský zákoník a v praxi se často uvádí pouze pod zkratkou SJM (Choděra, 2002). Společný jmění manželů je zvláštní podoba spoluvlastnictví, jež se může vytvořit pouze mezi manželem a manželkou, má svou vlastní úpravu, která se značně liší od obecného spoluvlastnictví (Lorencová, 2013).

Do společného jmění manželů je zahrnut majetek, jež získá manžel či manželka v období manželského soužití, pokud nejsou přímo v zákoně uvedené výjimky anebo konkrétní SJM, které zákon zmiňuje. Zahrnují se do toho pochopitelně i dluhy, které v dané době vznikly manželům (Lorencová, 2013). Výjimku tvoří dluhy, které vznikly v období manželství a týkající se majetku pouze jednoho ze zákonných partnerů. Výjimka je platná jen tehdy pokud převyšuje zisk z tohoto majetku. Druhou výjimkou představují dluhy, které jeden z manželů převzal bez vědomí toho druhého, a zároveň se přitom nejednalo o způsob zajištění každodenních potřeb vlastní rodiny (Novotný a kol., 2014).

Společné jmění manželů nelze zcela zrušit. Jde však díky předmanželské smlouvě, která bude podrobněji zmíněna v jiné kapitole, zúžit velikost společného majetku manželů až na tzv. obvyklé vybavení společné domácnosti. Tento pojem není však přímo definován, proto spočívá na konkrétní situaci, co je považováno za obvyklé (Dvořáková Závodská a kol., 2002).

3.5 Zánik manželství

Manželství zaniká jen z důvodů stanovených zákonem. V občanském zákoníku lze nalézt hned tři důvody, které vedou k zániku manželství. Patří do nich zánik manželství smrtí, prohlášením manžela za mrtvého a poslední příčinou je rozvod. Rozvod je jediný z třech možností, který probíhá za života obou manželů (Holub, 1986).

Církevní sňatek, jestliže je uznaný a dokonáný, může rozloučit jedině úmrtí jednoho z manželů. Existuje však možnost tzv. rozluky manželů v případě cizoložství nebo fyzické či psychické nebezpečnosti pro rodinu (Kodex kanonického práva).

3.5.1 Zánik manželství smrtí, prohlášením manžela za mrtvého

Manželství může zaniknout, jak smrtí jednoho z manželů, tak i prohlášením manželky či manžela za mrtvého. Jestliže, jeden z manželů je prohlášen za mrtvého, pak

tedy manželství zaniká dnem, kdy nařízení nabude právní moci (Plecitý, 2007). Řízením o prohlášení za mrtvého se zabývá Občansko-soudní řád. K zániku manželství prohlášením jednoho z manželů za mrtvého dochází tehdy, jestliže nikdo neviděl danou osobu mrtvou, tudíž nemohl být ani vystaven úmrtní list, ale je zcela jisté, že již nežije (Choděra, 2002).

Pokud by manžel toho, kdo byl prohlášen za mrtvého znovu uzavřel sňatek, neobnovuje se původní zaniklé manželství (Plecitý, 2007). Jak popisuje ve své knize Partnerství, manželství a paragrafy známý advokát JUDr. PhDr. Oldřich Choděra, s touto situací se za své praxe ještě nesetkal a doplňuje to připomínkou, že tyto případy můžeme vidět maximálně v některých amerických seriálech, život v České republice je podle něj zcela jednodušší a poklidnější (Choděra, 2002).

3.5.2 Rozvod

Nejčastější příčinou, díky které dochází k zániku manželství je rozvod. Snoubenci jsou zcela jistě přesvědčeni při vstupu do manželství, že jejich společný život nic nerozdělí až do konce života. V řadě případů, ale postupem času dochází k situacím u jednoho nebo obou manželů, kdy zjistí, že rodinný život není nic pro ně, nebo jejich protějšek nenaplnuje jejich představy o ideálním partnerovi, či například si najde lepší náhradu za svého současného partnera, tzv. milence či milenku. V takové situaci nastává v mnoha případech rozvod manželství (Choděra, 2002).

Následující tabulka uvádí roční počet rozvodů, které byly uskutečněny v České republice od roku 1993 do roku 2013. Pro současný rok 2014 jsou dostupné zatím jen údaje z 1. pololetí, které uvádí, že doposud se rozvedlo 13 632 manželských párů (Český statistický úřad, 2014).

Tabulka č. 3: Roční počet rozvodů (od roku 1993 - 2013)

Roční počet rozvodů v letech 1993 - 2013									
1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
30 227	30 939	31 135	33 113	32 465	32 363	23 657	29 704	31 586	31 758
2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
32 824	37 934	35 698	35 683	31 129	31 300	29 133	30 783	28 113	26 402
2013									
27 895									

Zdroj: [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/B5001FC4EC/\\$File/4032120503.pdf](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/B5001FC4EC/$File/4032120503.pdf) (Czso.cz)

Zdroj: [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/2B002E075F/\\$File/400112q441.pdf](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/2B002E075F/$File/400112q441.pdf) (Czso.cz)

Zdroj: [http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/A0002559FC/\\$File/400113q451.pdf](http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/A0002559FC/$File/400113q451.pdf) (Czso.cz)

Počet rozvedených manželských párů se rok od roku pomalu zvyšuje. Existují však ve sledovaných letech i některé menší výkyvy, a to například v roce 1999, kdy se rozvedlo jen 23 657 manželských párů. Naopak nejvyšší možná rozvodovost za posledních deset let nastala v roce 2005, kdy ukončilo společné manželství až 35 698 párů. V loňském roce 2013 byl zaznamenán počet 27 895 rozvodů, oproti tomu v předchozím roce se rozvedlo o 1 493 sezdaných párů méně.

Česká republika se řadí ve srovnání s ostatními státy na přední žebříčky zemí s vyšší rozvodovostí. Na obdobné úrovni s rozvodovostí jsou pak například všechny skandinávské země a také Velká Británie. Oproti tomu v Bulharsku, Řecku, Itálii a Polsku je rozvodovost velice nízká (Možný, 2002).

3.5.3 Důvody rozvodu

Existují čtyři hlavní problémy podle amerického experta na rozvody Mickiho McWadea, které žádné manželství nemůže ustát. Nevěru bere jako jeden z příznaků, ale zcela jistě ne jako zásadní důvod vedoucí k rozvodu. Americký expert si myslí, že se všechny problémy mají řešit vždy na začátku zrodu (Dostoupilová, 2013).

Také Jan Frolík si myslí, že nevěra není zásadní atribut konce manželství, hlavní příčinou je podle něho nedostatečná komunikace: „*Partneři nemluví o pocitech, přáních a nesdělují si, o čem přemýšlejí. Obvykle řeší jen praktické věci.*“ (Ševčíková, 2013). Pan Jan Frolík vedl společně se svojí manželkou sedm let tzv. Manželské večery, které pomáhaly z krize mnoha manželským párům. Nejednalo se o žádnou přednášku, ale o soukromou komunikaci páru v romantickém prostředí, kde individuálně vyplňovali dotazníky a pak si je navzájem předávali. V mnoha situacích se jednalo o velké překvapení (Ševčíková, 2013).

Prvním důvodem podle právníka Mickiho McWadea je tzv. konec partnerství, což znamená, že jeden z manželů si začíná uvědomovat, že jeho partner je nevyzrálý, nezodpovědný, nespolehlivý a díky těmto vlastnostem brzy zmizí pocit sounáležitosti a sexuální přitažlivosti. Manželé si již nebudou tak blízcí a v krajní situaci může dojít, až k domácímu násilí. Jestliže, chtějí manželé předejít případným konfliktům, měli by, co nejdříve zajít, do manželské poradny a začít řešit komunikací nevyhnutelnou situaci mezi sebou. Druhým důvodem je chronické stěžování a obviňování se navzájem. Pokud není konflikt mezi manžely úplně vyřešen, po čase může nastat krach vztahu. Oba partneři se

musí umět v manželství navzájem tolerovat a hlavně přizpůsobovat se jeden druhému (Dostoupilová, 2013).

Další příčinou je tzv. narcismus, tím je myšleno sobectví jak ve větší míře tak i v menší u každé individuální osoby. Oba manželé se budou cítit navzájem nepochopeni, pokud se nedokážou vcítit jeden do druhého. Musí si uvědomit, že i jejich druhá polovička má jisté procenta na fungování vztahu. Určitě by mezi sebou neměli „soutěžit“, kdo toho doma udělá víc, kdo v práci vydělá víc, kdo se stará víc o jejich potomky, apod. (Dostoupilová, 2013).

Posledním důvodem rozpadu manželství je závislost. Ať už se jedná o závislost na alkoholu, omamných látkách či na herních automatech, vždy to bude mít přednost u závislé osoby před manželstvím. Jeho partner se bude snažit o záchranu manželství, ale pokud nebude mít dotyčný člověk vůli přestat, tak zcela jistě dojde ke krachu manželství (Dostoupilová, 2013).

Podle MUDr. Miroslav Plzáka, může být důvodem i dlouhodobá krize manželství. Ta nastává pokud, se jeden z manželů po vzájemném odloučení, které je delší než tři dny netěší zpátky do svého domova. Rozeznáváme tři druhy manželských krizí, které jsou uvedeny níže (Plzák, 2010).

1. Lehká manželská krize. Časově trvá maximálně několik týdnů a pak zmizí a již se neobjeví. Manželům se podařilo krizi zastavit, díky odborné knize či internetovém článku nebo manželské poradně.

2. Středně těžká manželská krize. Přetrvává déle než tři měsíce. Je zde velká pravděpodobnost, že i když manželskou krizi partneři překonají, přesto dojde k jejímu návratu.

3. Těžká manželská krize. V situaci, kdy krize přesáhla šest měsíců, oba manžele opouští stesk a začíná odpor ke společnému domovu a své polovičce. Odpor brzy vyvrcholí až k averzi a konflikt mezi partnery vrcholí rozvratem a následným rozvodem (Plzák, 2010).

3.5.4 Současné typy rozvodů

Naneštěstí rozvod mezi mužem a ženou, není tak jednoduchý a rychlý jako odpřísáhnutí společného soužití do konce života snoubenců před daným matričním

úřadem. Oproti uzavření sňatku je do průběhu rozvodového řízení zatažen státní orgán tedy soud, jenž má za úkol ukončit kdysi dobrovolný svazek dvou lidí (Průchová, 2002).

Rozvodové řízení může mít tři různé podoby. Prvním je klasický tedy sporný rozvod, kdy jeden z manželů je u soudu v pozici žalobce a druhý je žalovaným. Do 1. ledna 2001 se používalo pojmenování navrhovatel a odpůrce. Druhým rozvodovým řízením je dohodnutý tedy smluvený, nesporný rozvod a třetí možností je ztížený rozvod. Ať už se jedná o první nebo třetí podobu rozvodového řízení, vždy musí být zachována jistá koncepce rozvodového řízení, která se opírá o existenci kvalifikovaného rozvratu. Kvalifikovaný rozvrat je vlastně stav, kdy je manželský svazek tak moc rozvrácený, že nelze předpokládat jeho znovuoživení. Předpokládá se, že pro oba nebo alespoň jednoho z nich je již manželství jen formální záležitostí (Průchová, 2002).

3.6 Manželství a nesezdané soužití

Forma nesezdaného soužití se v dnešní době stává stále oblíbenější než forma manželství. Soužití bez oddání v minulosti bylo spíše viděno výjimečně, nyní je to však rovnocenná forma vedle manželství. Počty nesezdaných párů v České republice s dalšími roky stále stoupá (Rodina.cz, 2008).

V roce 2013 v rámci plánovaných daňových změn, měl v plánu nyní již bývalý ministr financí Jan Mládek obnovit společné zdanění manželů, které bylo výhodné pro manželé s výrazně odlišnými příjmy. Možnost využít společného zdanění manželů měli sezdaní od roku 2005 do roku 2007. Zdanění se vypočítávalo ze základu příjmu fyzické osoby ze společného základu daně manželů (Idnes.cz, 2013). V loňských volbách do poslanecké sněmovny se ve volebních tématech KDU-ČSL objevilo společné zdanění manželů také (Volby.kdu.cz).

Z pohledu odborníků 9 % z celkového počtu českých rodin, tvoří právě nesezdaná soužití. Nejčastěji dávají přednost nesezdanému soužití lidé od 25 do 39 let (Lidovky.cz, 2013).

3.6.1 Motivy volby manželského soužití a nesezdaného soužití z pohledu mladé generace

V současné době existují tři pomyslné skupiny párů. První skupinu tvoří páry, které se rozhodly uzavřít manželství. Zbylé dvě skupiny pak tvoří ti, kteří dobrovolně zvolily nesezdané soužití. Důvody a následné motivy, jsou zvláště uvedeny u zákonně oddaných párů a těch co žijí doposud nesezdaně.

Motivy volby manželského soužití z pohledu mladé generace

Motivy volby sňatku dvou lidí úzce souvisí s tím, jak o manželství smýšlejí a jakou úlohu mu v jejich vztahu přiřkládají (Fialová a kol., 2000).

Následující tabulka uvádí důležitost důvodů k uzavření manželství podle pohlaví ze sociologického průzkumu o demografickém chování mladých lidí. Průzkum byl podpořen Grantovou agenturou Akademie věd ČR v letech 1997 - 1999 (Fialová a kol., 2000).

Tabulka č. 4: Důležitost důvodů k uzavření manželství podle pohlaví (v %)

Důvody k uzavření sňatku	Muži				Ženy			
	určitě ano	spíše ano	spíše ne	určitě ne	určitě ano	spíše ano	spíše ne	určitě ne
Nesouhlas rodičů s nesezd. soužitím	7,9	18,7	39,3	34,1	10,5	22,1	43,1	24,3
Společenské zvyklosti	6,4	21,1	44,7	27,8	4,7	25,0	40,9	29,4
Snaha, aby se děti narodily v manželství	31,2	42,4	17,1	9,3	37,1	38,7	16,2	8,0
Nejistota vztahu bez právních záruk	7,4	25,8	47,8	19,0	10,7	31,9	39,3	18,1
Snaha „pojistit“ si partnera	5,3	15,4	43,9	35,4	6,2	17,9	42,2	33,7
Možnost seberealizace	7,7	33,6	38,9	19,8	10,1	35,0	40,2	14,7
Touha mít bezpečné zázemí	26,4	49,5	18,1	6,0	27,4	53,0	16,0	3,6
Jistota bezpečného a pravidelného sexuálního života	20,0	46,7	23,2	10,1	18,9	40,2	27,9	13,0
Finanční zajištění	16,5	36,9	34,2	12,4	25,2	46,3	23,6	4,9
Jasně majetkové vztahy	13,8	34,2	38,4	13,6	16,4	37,1	34,4	12,1
Silný citový vztah, láska	69,2	23,9	4,0	2,9	73,8	20,4	2,2	3,6
Snaha mít pomocníka v domácnosti	16,3	43,1	28,2	12,4	17,2	43,8	28,6	10,4

Zdroj: Fialová a kol., 2000, str. 76

Dotazovaní celkově kladou větší důraz na emocionální motivy než na praktické, ale zároveň nevyklučují, že by praktické důvody nebyly též důležité. Mezi nejdůležitější důvody, které vedou k sňatku podle tabulky lze uvést lásku a touhu po vybudování bezpečného zázemí. Láska a touha se řadí mezi ty emocionální motivy. Jako praktický motiv, který je též z výsledků velice důležitý, lze uvést snaha o narození potomků do manželství (Fialová a kol., 2000).

Největší rozpory v názorech u mužů a žen se týkají ekonomické volby sňatku či nikoliv. I když žena pobírá od státu jistý příspěvek při péči o dítě, stejně je zcela závislá na výplatě svého muže. Manželství dává ženě též právní jistotu, že jí manžel neopustí, nebo to bude mít značně stížené. Jestliže manžel nakonec svou ženu a dítě opustí má podle práva nárok na výživné. Podle respondentů je relativně nejméně podstatný důvod k uzavření sňatku nesouhlas rodičů s nesezdaným soužitím. Otázkou je, jak by dotazovaní reagovali na nesouhlas rodičů v reálném životě. Mladí lidé si totiž nechtějí připouštět, že i když dojde k osamostatnění od rodičů, stále podléhají jejich vlivu. Velký význam pro ně má i názor společnosti obecně (Fialová a kol., 2000).

Motivy volby nesezdaného soužití z pohledu mladé generace

Jak už zde bylo zmíněno, existují momentálně v České republice dvě skupiny, které volí nesezdané soužití. První skupina chce, aby tato forma soužití byla pouze dočasná. Druhá skupina volí nesezdané soužití jako alternativu manželství a neplánují v budoucnu spolu uzavřít manželství (Fialová a kol., 2000).

Následující tabulka uvádí nejčastější důvody bránící respondentům s trvalým partnerem v uzavření sňatku ze sociologického průzkumu o demografickém chování mladých lidí. Průzkum byl podpořen Grantovou agenturou Akademie věd ČR v letech 1997 - 1999 (Fialová a kol., 2000).

Tabulka č. 5: Nejčastěji uváděné důvody bránící respondentům s trvalým partnerem v uzavření sňatku

Důvod	Nesezdané soužití
Finance	33
Bydlení	23
Studium	14
Partnerský vztah	9
Jiné	6
Věk	5
Svoboda	4
Celkem	94

Zdroj: Fialová a kol., 2000, str. 129

Volba nesezdaného soužití je u dotazovaných uváděna hlavně z materiálních důvodů. Tím je myšlena bezpochyby finanční situace, kterou z 94 dotazovaných označilo až 33 respondentů. Hned po financích následoval důvod, bydlení bránící párům k uzavření sňatku, což se ve skrytu též dá brát jako nepříznivá finanční situace. Nereálnost vlastního bydlení jako důvod uvedlo 23 respondentů a třetí nejčastější odpovědí byla škola. Ani důvod, který nesl označení partnerský vztah a vysloužil si od respondentů počet 9, nemá zcela jistě menší váhu než finance, studium či bydlení. Tento důvod bychom mohli podrobněji specifikovat jako nedostatečná znalost svého protějšku, krátkodobý vztah mezi partnery nebo současný přítel či přítelkyně nesplňuje představy o budoucím zákonném partneru. V neposlední řadě byl zařazen mezi důvody, proč neuzavřít manželství i možný nízký věk respondentů, následně možnost jisté svobody mezi partnery a jiné dále nspecifikované motivy.

Jedním z možných důvodů proč se mladá generace nechce vázat manželským poutem, je i náročnost svatebních příprav. A tím je myšlena jak psychická náročnost tak i finanční. Snoubenci by si měli nejdříve mezi sebou ujasnit, kolik do své svatby hodlají investovat. Základem je uvědomit si kolik chcete pozvat svatebčanů. Od toho se bude odvíjet i cena pohoštění. Snoubenci by si měli pro každý případ ponechat jistou finanční rezervu (iDNES.cz, 2008). Mezi faktory, které nejvíce ovlivňují cenu svatebního obřadu, patří termín svatby a místo, kde se uskuteční. V současné době lze uzavřít manželství prakticky na kterémkoli místě, co si snoubenci usmyslí, podle toho se pak odvíjí cena svatby. (Svatba.cz) Pokud snoubenci chtějí finančně nenáročnou svatbu, tak mezi nejvhodnější oddávací dny patří středy nebo čtvrtky. V tyto dny se totiž nevybírá buď žádný nebo pouze malý poplatek městskému úřadu (Svatba.cz, 2014). Jestliže si budoucí

manželé tedy nebudou dělat vysoké nároky na svatbu, lze uskutečnit i hezkou svatbu v kruhu svých blízkých za málo peněz bez potřeby si na ní půjčit.

3.6.2 Ekonomické výhody manželství

I když současný manželský svazek nemá již tolik ekonomických funkcí, jako v předchozích letech, kdy například ženy zůstávaly s dětmi doma. Jejich hlavní rolí v domácnosti byla péče o rodinu a byly plně závislé na příjmech svých manželů. Dnes je tato situace spíše ojedinělá, ženy jsou nezávislé, studují a samy se rozhodují, kdy budou mít děti. V současné době ženy mají i volební právo, mohou vykonávat stejně kvalifikované práce jako muži a užívat libovolně antikoncepci. Avšak stále význam manželství zůstává z finanční a ekonomické stránky velmi podstatný (Novinky.cz, 2013).

I přes klesající roční počet uzavřených manželských svazků je podle názoru společnosti manželství výhodnější než nesezdané soužití. Manželé mají daňové, důchodové a dědické výhody. Navíc si před svatbou mohou sepsat předmanželskou smlouvu, viz níže (iDNES.cz, 2014).

Daňové výhody

V České republice v minulosti vznikaly ze zákona novomanželské půjčky nebo například společné zdanění manželů. I když ani jedna ze zmíněných výhod již není aktuální, přesto lze nalézt i zákony, které dodnes manželství vyzdvihují nad nesezdané soužití. Ze strany státu dostává manželský pár finanční dotaci v podobě daňových opatření. Mezi největší výhodu zcela jistě patří sleva na manžela nebo manželku bez pravidelných příjmů. Jestliže zákonný partner nevydělává za rok více než 68 000 korun, má právo si vyžádat, v ročním zúčtování či v daňovém přiznání k dani z příjmů, u zaměstnavatele částku ve výši 24 840 korun. Ve dvojnásobné výši, lze slevu uplatnit tehdy, pokud je jeden z manželů držitelem průkazu ZTP/P. Tehdy může získat od zaměstnavatele v ročním zúčtování či v daňovém přiznání částku až 49 680 korun (iDNES.cz, 2014).

I ve společném jmění manželů, které bude zmíněno a následovně vysvětleno níže, lze zmínit jisté výhody při prodeji či nabytí nemovitosti. Manželský pár podává pouze jedno daňové přiznání, ať už se jedná o daň z převodu nemovitých věcí, o daň z nemovitosti nebo u danění příjmu z pronájmu. Oproti nesezdanému páru, kde každý

spoluvlastník musí podat přiznání zvlášť. U manželského páru stačí, aby přiznání podal alespoň jeden (iDNES.cz, 2014).

Dědické výhody

Společně s dětmi zesnulého je řazen podle současného zákona do první dědické linie i jeden z manželů. Jestliže zemře jeden z páru, který nebyl zákonně oddán, zařazují se do první dědické posloupnosti děti, a místo manžela či manželky, s nimi rodiče zesnulého (iDNES.cz, 2014).

Druh nebo družka dědí spolu se sourozenci zemřelého, kteří jsou podle zákona řazeni až do třetí dědické linie. Dědicem se stávají pouze v případě, že již nežijí rodiče zemřelého a zároveň dokáží, že alespoň rok před smrtí svého druha žili společně v jedné domácnosti (iDNES.cz, 2014).

Výhoda pozůstalostní penze

Vdovský a vdovecký důchod mohou získat pouze zákonně oddaní partneři, nikoliv druh anebo družka. V případě, že zemřelý pobíral za svého života starobní či invalidní důchod, anebo zemřel následkem pracovního úrazu, má nárok na tento důchod jeho zákonný partner až po dobu jednoho roku. Jestliže dojde k tragické smrti u jednoho z manželů, má jeho druhá polovička nárok na tzv. pozůstalostní penzi, ale jen tehdy pokud by se zemřelému ke dni jeho smrti, měl vytvořit nárok na invalidní důchod. Od roku 2012 existuje i zákon, který umožňuje též pozůstalému zákonnému partnerovi žádat důchod, ale pouze tehdy pokud zemřelý v době smrti vyhovuje všem podmínkám pro nárok na předčasnou penzi (iDNES.cz, 2014).

Poslední možnost jak získat vdovský či vdovecký důchod po dobu jednoho roku, je v případě, že oni sami jsou už důchodového věku nebo se starají o nezaopatřené dítě. Také stejný důchod pobírají, pečují-li o vlastní rodiče nebo rodiče zemřelého, kteří jsou odkázáni na jejich péči a žijí s nimi v jedné domácnosti (iDNES.cz, 2014).

Výhoda předmanželské smlouvy

Od 1. srpna 1998 se mohou muž a žena, kteří chtějí dobrovolně vstoupit do svazku manželského, dohodnout na předmanželské smlouvě, jež by upravovala budoucí majetkové vztahy v manželství (Dvořáková Závodská a kol., 2002). Od ledna roku 2014 umožňuje

nový občanský zákoník zapsat smlouvu do veřejného seznamu prostřednictvím notáře. Díky této možnosti mohou páry dopředu zabránit negativním ohlasům ze strany třetích osob, které se budou snažit smlouvu zpochybnit s námitkou, že o její existenci nevěděly (iDNES.cz, 2014).

Smlouvou si snoubenci před sňatkem mohou zúžit či rozšířit kodexem určenou velikost společného jmění manželů, nebo mohou vymezit úplně či zčásti vznik společného majetku ke dni ukončení manželství. Nesmí však jít o věci ve společné domácnosti, které používají obě osoby denně a tvoří obvyklé vybavení domova (Dvořáková Závodská a kol., 2002).

O bezpředmětnosti předmanželské smlouvy lze mluvit v případě, že jeden z manželů zemře. *„Prostřednictvím předmanželské smlouvy nelze ochránit manžela před věřiteli v případě, kdy druhý partner zemře a zanechá dluhy. Zákon poskytuje pro tyto situace zvýšenou ochranu věřitelům, to znamená, že v případě úmrtí manžela zodpovídá druhý z partnerů za manželovy dluhy vždy,“* popisuje advokát Jiří Hartmann (iDNES.cz, 2014).

Předmanželská smlouva může být uzavřena jak před uzavřením manželského svazku, kdy manželé ještě nemají společný majetek rozdělen. Tak i v situaci kdy už se jedná o společném jmění zákonných partnerů, avšak smlouva již nemá zpětný účinek. Uzavření smlouvy je nejlepší volba jak se vyhnout v případě rozvodu u soudu tahanicím o společný majetek manželů (iDNES.cz, 2014).

4 Praktická část

4.1 Kvalitativní výzkum: polostrukturované rozhovory

Pro kvalitativní výzkum formou rozhovorů jsem oslovila dohromady čtyři osoby různého pohlaví, které splňovaly věkovou podmínku, bydlí ve společném bytě s partnerem nebo partnerkou a žijí v Praze. Dotazováni byli dva respondenti, kteří žijí v nesezdaném soužití a osobně se známe již dlouho, proto se s nimi spojit a následně domluvit schůzku nebyl vůbec žádný problém. Horší to bylo u dvou sezdaných respondentů, které jsem osobně neznala. Dostala jsem na ně kontakt přes známé, a musela jsem se jejich volnému času dost přizpůsobit. Všichni respondenti byli, ale velmi ochotni mi pomoci a poskytnout mi dostatečné informace na dané téma.

Rozhovory probíhali v místě blízkém a vyhovujícím respondentům. U respondentů, které jsem neznala, jsem představila sebe i svou bakalářku a následně uvedla důvody, proč právě oni jsou těmi pravými respondenty pro mou bakalářskou práci. Se všemi čtyřmi dotazovanými jsem se dohodla na nahrávání rozhovoru pomocí diktafonu. Během rozhovoru jsem si navíc zapisovala stručné body, pro případ že by nahrávka byla nekvalitně nahrána.

Vzory otázek, které jsem použila k polostrukturovanému rozhovoru, jsou uvedené v poslední části práce (Přílohy).

Pan Jiří: nesezdaný (26 let)

Panu Jiřímu je 26 let a momentálně žije se svojí partnerkou v Praze. Po roce a asi třech měsících vztahu se společně rozhodli, že už nechtějí bydlet odděleně a sestěhovali se k sobě. V novém bytě sice bydlí zatím pouze dva měsíce, ale podle pana Jiřího jim společná domácnost opravdu svědčí a nemohou si jí vynachválit.

Zasnoubení pan Jiří plánuje s partnerkou již brzy, nejdéle do roka, jelikož věří, že právě ona je ta pravá osoba na celý život. Manželství vnímá jako tradici a je pro něj velice důležité. Bere ho jako určitou životní etapu, kterou by si měl podle jeho názoru vyzkoušet za život každý zamilovaný člověk. Pokud by se s partnerkou, ale na budoucnosti ohledně manželství neshodovali, je klidně možné, že by to pro pana Jiřího byla tak zásadní věc, že by jejich vztah mohl vést i k rozchodu. Jelikož se pan Jiří řadí mezi lidi, co uznávají tradice, plánuje děti až po svatbě a následně dodává: „*Tak jako ženy údajně slyší*

tikat své biologické hodiny, tak i já začínám pozorovat, že i ve mě se pomalu probouzí otcovské pudy, například když hlídám bratrovy děti.“

Svůj názor na svatbu, z důvodu početí dítě pak vyjádřil takto: „*Záleží na tom, jak je tradice manželství vnímána danou rodinou, zejména ze strany budoucí matky. Vzhledem k mé výchově bych souhlasil s tím, že dítě je důvodem ke sňatku pokud samozřejmě oba rodiče budoucího dítěte spolu plánují zůstat a je mezi nimi milostný vztah.*“ Jestliže by se partneři dostali do krizového období, je možným řešením právě svatební obřad, jelikož pro mnoho dívek a žen je svatební den vnímán jako „den D“ a vzpomínky na něj mohou pomoci partnerům v těžkých vztahových chvílích. Proto si pan Jiří myslí, že díky institutu manželství lze vztah dvou lidí posílit, protože v něm nedochází k impulsivním a zkratovitým řešením, které vedou právě v nesezdaném soužití často k rozchodu.

Partnerka ani sám respondent nejsou věřícími, ale panu Jiřímu by nedělalo problém dodatečně přijmout víru své partnerky, aby mohli mít svatbu v kostele. Důvodů proč se lidé nehrnou do manželství, je spousta, ale jedním z prvních který může nastat je právě nákladný finanční obřad. Ovšem i ten se podle jeho názoru dá zvládnout, podle zkušeností od ženatých kamarádů ví, že se náklady na svatbu postupně vracejí z velké části z darů od svatebčanů. Rodiče pana Jiřího jsou podle jeho slov ve šťastném manželství, a připouští, že právě oni a jejich manželský vztah mohou být jedním z mnoha impulsů, proč chce pokračovat v tak staré tradici jako je manželství.

V dnešní době lidé zůstávají v nesezdaném soužití, už jen proto, aby se vyhnuli případnému stresu s vyřizováním různých formalit, administrativy a podobných věcí spojovaných s úřady. Těž jedním z motivů k nesezdanému sňatku může být již zmiňovaná finanční zátěž a velký stres spojený se zařizováním svatby. Možným důvodem je i též pohled na manželství pouze jako na stvrzující papír v partnerském vztahu. Jeho konkrétní důvody, proč zůstává v nesezdaném soužití, jsou pouze přechodné. Prvním je poměrně krátký čas společného života s partnerkou a druhým pak finanční situace spojená se svatební obřadem, kvůli kterému si nechce zavazovat bankovní půjčkou.

I přesto, že více lidí se dnes upíná směrem k nesezdanému soužití, najdou se i osoby, které mají obdobný názor na manželství jako pan Jiří a plánují v budoucnosti svatbu. Podle jeho názoru je manželství jakési povýšení vážného vztahu na další úroveň, jenž je potvrzený manželským slibem lásky a věrnosti po zbytek života. Vysoká míra rozvodovosti ho podle jeho slov neovlivňuje. Narozdíl od současné doby byl v minulosti

rozvod kvůli veřejnému mínění téměř nepřístupný. Dnes již díky dostupným médiím, filmům nebo například i televizním seriálům je rozvod brán jako taková každodenní záležitost. Podle pana Jiřího je hlavním důvodem k rozvodu leckdy i unáhlenost k uzavření sňatku. Partneři by se neměli brát, pokud jejich vztah neprošel krizí a neznají se navzájem velmi dobře, jelikož při první manželské krizi pak může být jediným rozumným řešením právě rozvod.

Jako motivaci ke vstupu do manželství je podle něj zcela jistě stvrzení vztahu, avšak žádný demotivující prvek ohledně manželství ho zatím neovlivnil natolik, aby na uzavření sňatku zanevřel. Svůj názor na předmanželskou smlouvu vyjádřil takto: „*Myslím si, že předmanželská smlouva je nezbytná jen pro určité páry. Pro mladé páry, které nemají takřka nic kromě pár kusů oblečení a nábytku je zbytečná.*“ Pochopitelně pokud jeden z partnerů je lépe finančně zajištěn, například očekávání velkých peněžních zisků z podnikání, dědictví, vlastnictví movité věci a jeho budoucí manžel či manželka by ničím nedisponovala je předmanželská smlouva podle jeho slov nezbytná. Pan Jiří se řadí do té první skupiny bez dědictví a vysokých zisků, proto nemá potřebu k sepsání předmanželské smlouvy se svou partnerkou.

Respondent nevidí zásadní ekonomický rozdíl mezi párem oddaným či nesezdaným. Podle jeho názoru je určitě výhodné žít ve společné domácnosti s partnerem nežli zcela sám. Ekonomickou výhodou manželství vidí v rozdělení nákladů na domácnost mezi platy obou manželů. Určitou roli podle něj může hrát i možnost odpisu daní na manžela nebo manželku. Oproti tomu ekonomická nevýhoda manželství může být například ve větších nákladech na stravu, energii, oblečení, apod.

O tzv. dni manželství, pan Jiří slyšel poprvé až díky položené otázce, bránil se, že dosud není ženatý, a proto tento den ještě nemusí dodržovat. Slíbil, že až uzavře sňatek se svojí vyvolenou, jistě se o tento den bude více zajímat, aby potěšil svou polovičku. Jak už lze pochopit pro respondenta měla, má a bude mít instituce manželství budoucnost. Jen bude kopírovat životní styl lidí a okolnosti dané doby.

Paní Michaela: nesezdaná (26 let)

Paní Michaela žije v současné době se svým partnerem v Praze. Letos oslavila 26 narozeniny. Po půl roční známosti se po společné domluvě rozhodli zkusit začít bydlet v jedné domácnosti. Bydlení na zkoušku se jim nakonec zamlouvalo tak, že prodali každý

svou garsonku a po dvou letech známosti si koupili větší byt, který byl pro ně optimálnější pro budoucí založení rodiny. Letos v listopadu uběhnou přesně tři roky od jejich seznámení.

Respondentka je smířena a ztotožňuje se s názorem svého přítele na svatbu a manželství, a proto v blízké ani pozdější době neplánuje stvrzení společného života před matričním ani církevním úřadem. Hlavním důvodem proč se nechce partner paní Michaely ženit je ten, že má špatné zkušenosti z předchozího manželství a vyhovuje mu podle jeho slov spíše partnerský než manželský život. Pokud by se názor na manželství odlišoval, zcela jistě by to podle ní nebyl důvod k rozchodu, jelikož pro oba nemá instituce manželství rozhodující význam v jejich vztahu. V září toho roku paní Michaela porodila své prvorozené miminko chlapečka Martínka. S přítelem plánují, že brzy Martínkovi pořídí další sestřičku nebo bratříčka. Další proto, že partner Michaely již z prvního manželství má šestiletou dceru, která je v péči matky, ale pravidelně se s ní scházejí a mají hezký vztah mezi sebou.

Obecně by dítě důvodem ke sňatku podle respondentky být nemělo a následně dodává: *„Jestliže se partneři stejně jako my, rozhodnou žít bez sňatku, musí si akorát po narození dítěte oběhat příslušné úřady kvůli otcovství.“* Připouští, ale že okolí bylo hodně překvapené jejich rozhodnutím žít nesezdaně, když otěhotněla. Z toho podle ní vyplývá, že v České republice je stále silné sociální cítění pro uzavření sňatku v případě očekávání potomka. Posílení vztahu institucí manželství paní Michaela neuznává. Vztah by podle ní měl být posílen společnými zážitky, vzpomínkami a nějaký oficiální kus papíru by neměl hrát tak důležitou roli ve společném soužití. Na druhou stranu připouští: *„Snubní prsten je ukazatelem pro ostatní lidi, že daná osoba je zadána a to беру jako pozitivní symbol. Zasnoubení je pro mě dostatečným spojením partnerů.“* I když zatím neprožila zasnuby ani její ruku nezdobí snubní prstýnek, je přesto spokojená, a prožívá podle jejích slov jedno z nejšťastnějších období.

Paní Michaela ani její partner nejsou věřícími, proto nikdy nepřemýšleli nad tím, že by měli svatbu v kostele, i když podle ní to musí být daleko silnější zážitek pro oba snoubence, než na matričním úřadě. Respondentka připouští, že pro některé lidi může být překážkou uzavření manželství právě nepříznivá finanční situace, ale i když člověk zrovna nemá v kapsách miliony, může uspořádat podle ní malou nenákladnou svatbu jen

s nejbližšími. Přesně takovou by si paní Michaela představovala v případě, že by se nakonec vdávala i ona.

Proč je v současné době populárnější žít v nesezdaném soužití, respondentka netuší. Nevidí v tom totiž zásadní rozdíl. V manželství se dá snadněji komunikovat s úřady, a je zde jiné počítání daní než u nesezdaných. Její důvodem je spíše rozhodnutí partnera, který se nechce již podruhé ženit a ona jeho rozhodnutí akceptuje.

I když paní Michaela nesdílí stejný názor na manželství, jako někteří lidé, jenž nakonec se rozhodnou stvrdit své společné soužití svatebním slibem, přesto uvedla důvody, které jsou podle ní v partnerství zlomové. Ze svého okolí zná osoby, které se rozhodli vzít kvůli náboženství, negativnímu pohledu rodiny na nesezdané soužití, anebo z důvodu uspořádání svatby v překrásných bílých šatech, o které snila v dětství a pubertě snad každá dívka. Vysoká míra rozvodovosti v České republice respondentku podle jejich slov neovlivňuje, ale může ukazovat uspěchanost a roztěkanost dnešní generace. Podle jejich slov je lepší uzavřít manželství až po několika letech společného soužití než se do svatby vrhnout tzv. po hlavě. Určitě má stejnou váhu důležitosti i společné bydlení, jelikož novomanželé, kteří spolu před svatbou nebydleli, mohou v krátké době z lásky vystřízlivět a chtít rozvod.

Motivací ke vstupu do manželství by případně pro respondentku byly daňové úlevy v manželství. Jako demotivující prvek uvedla současnou finanční situaci, ke které dodala, že v dnešní době je podle jejího názoru stejně tak výhodné mít status manželky jako partnerky. Předmanželskou smlouvu by uzavřela v případě vlastnictví většího množství majetku jak svého tak i partnerovo, pokud by to po ní žádal. Následně o sepsání smlouvy dodává: *„Myslím si, že je správné chránit svůj majetek před sňatkem, je to způsob, jak se vyvarovat pozdějším problémům.“*

Respondentka považuje za ekonomickou výhodu sezdaných párů manželskou půjčku nebo hypotéku pro manžele. Oproti tomu ekonomická nevýhoda podle ní souvisí s dluhy jednoho z manželů během trvání manželství, jelikož ten druhý o nich ani nemusí vědět, ale zaplatit je bude muset společně s ním. Situace s dluhy může dojít až do takové fáze, kdy budou mít manželé nakonec exekuci na jejich majetek.

Paní Michaela o tzv. dni manželství již předtím slyšela párkrát z médií, ale jelikož za prvé nepatří mezi sezdané a za druhé neslaví žádné svátky oslavující lásku kromě prvního Máje, tak by ani v případě sňatku o tento den nejevila zájem. I když respondentka nejspíše

nikdy neuslyší znít svatební zvony, a nepůjde uličkou v bílých šatech zavěšená v doprovodu svého otce, přesto na manželství má hezký názor. Věří totiž, že institut má dlouhodobou tradici, která přetrvá ještě několik dalších století.

Paní Veronika: sezdaná (23 let)

Paní Veronice je 23 let a bydlí s manželem v Praze. Po osmi letech se rozhodli udělat v dosavadním vztahu významný krok a vstoupit do manželství. Respondentka nedávno oslavila se svým manželem první výročí. Iniciativa k uskutečnění svatby byla podle jejích slov oboustranná, chtěli posunout svůj vztah a oficiálně ho ztvrdit před úřady, přáteli a samozřejmě i rodinnými příslušníky.

Ohledně názoru na manželství se respondentka vyjádřila takto: *„Vzhledem k délce vztahu a postupnému dospívání se názory na svatbu u obou celkově měnily. Řekla bych, že jsme se spíše vzájemně vylad'ovali a dávali dohromady jeden společný pohled na budoucnost a manželství.“* Respondentka zatím nemá žádné děti, ale se svým manželem plánují, že přibližně do dvou let by do jejich zatím malé rodinky mohl přibýt nový člen. Dítě by podle ní nemělo být jediným důvodem ke sňatku, ale pouze jeden z mnoha dalších. Manželství je podle paní Veroniky přirozené pokračování vztahu. Určitě ho nebere jako pouhé posílení partnerského života, ale spíše jako jeho podporu.

Ani jeden z páru nebyl po narození křtěný, a proto ani neuvažovali o svatbě v kostele. Svatební obřad byl nákladnější, než původně počítali, a proto museli sáhnout do svých úspor a záložních finančních prostředků od příbuzných. Hodně jim také finančně pomohla rodina jejího partnera. Kdyby nesehnali dostatek financí, byl by to pravděpodobně důvod k odložení svatby, ale dříve by se paní Veronika nejspíše nevdávala, i kdyby financí bylo dostatek. V dnešní době je stále populárnější žít v nesezdaném soužití, s tímto názorem souhlasí i respondentka, která se k soužití bez svazku vyjádřila takto: *„Ženy jsou méně závislé a muži více nejistí. Manželství už není jediná alternativa obživy žen a legislativa již tak výrazně nepodporuje manžele jako před lety.“*

Volba sezdaného soužití je podle názoru paní Veroniky jakási touha po správném stereotypu. Manželství je ještě stále v myslích spousty osob zakořeněné jako ideální forma života jak pro samotný pár, tak i pro jejich budoucí děti. Důvodem jejího sňatku bylo především udání pomyslného směru ve vztahu, přání založit v budoucnu rodinu v manželství, bližší svazek s milovaným člověkem a v neposlední řadě taky

nezapomenutelný zážitek ze svatebního dne. Vysoká míra rozvodovosti pro paní Veroniku význam nemá. Rozvodovost v České republice je podle ní vysoká z důvodu, že někteří lidé si z počátku neuvědomují, jak velký to obnáší závazek vůči druhé osobě. Nejsou ochotní problémy v manželství řešit, smířit se s jinou formou svobody a vyšší mírou zodpovědnosti. Respondentka následně dodala: „*Lidé jdou líní pracovat na vztahu i na sobě samých*“. Dále se mnoho osob podle jejího názoru bere až ve vyšším věku, kdy už ani nejsou leckdy ochotni se někomu přizpůsobit. Jakmile bydlí více let sami, mají své stereotypy, zvyky a pochopitelně i zlozvyky, které není jednoduché rychle změnit a přeučit se. Respondentka si myslí, že výraznému zvýšení rozvodovosti přispěla i dynamičnost dnešní doby. Vše se zrychluje, po dvou měsících se partneři k sobě stěhují, za rok se berou a už není tolik času se navzájem poznat a přizpůsobit se a tak jdou raději od sebe. Předmanželskou smlouvu vlivem okolností nestihli budoucí manželé sepsat, ale dodatečně jí uzavřít chtějí. Podle slov respondentky se smlouva v dnešní době v případě majetku jednoho z partnerů vyplatí. A jelikož oba manželé pracují jako OSVČ sami o uzavření smlouvy mají shodný názor. Díky ní by se mohli vyhnout případné zodpovědnosti z podnikatelských neúspěchů jednoho z nich.

Paní Veronika chce mít dítě do 25 let, a právě miminko bylo její největší motivací do budoucího manželství. Nic se nemá dělat jen na zkoušku, sezdaný vztah je pro ni totéž co pro někoho jiného společné bydlení. Od svatby jí odrazilo nedostatek milostných zkušeností, předchozí krize s partnerem v rozdílnosti názorů a půl roční studijní pobyt v zahraničí přítele, který je dost odcizil.

Mezi ekonomické výhody manželství respondentka řadí dva příjmy na jednu domácnost, díky kterým lze lépe finančně hospodařit. Určitou výhodou jsou i minimální spory o majetek v případě úmrtí nebo rozvodu. Ekonomickou nevýhodou paní Veronika vidí tak trochu v narození dítěte, jelikož miminko není pouhá radost, ale také nákladný závazek na několik let. Další nevýhoda je podle ní v možné přehlédnutelnosti manželova finančního toku, který může vést až k dluhům a následné exekuci na majetek. O dni manželství se respondentka dozvěděla až díky položené otázce, s manželem ho tedy zatím neslavila. Jelikož má, ale ráda všechny dny, kdy se oslavuje láska, tak snad brzy začnou. InSTITUTE manželství má jistě budoucnost, kdyby v ní respondentka nevěřila tak by ani neabsolvovala ten maraton povinností a stresu, který je spojený s předsvatebními

přípravami a vyvrcholí až v den svatby společně se silnými dojmy a zážitky ze vstupu do nové fáze života.

Paní Tereza: sezdaná (24 let)

Paní Tereza bydlí v pražském bytě jako vdaná paní již dva roky. Letos oslavila 24 narozeniny. Se svým manželem se znala už od dětství a po více jak dvou letech vztahu se zasnoubili a o pár měsíců později spolu začali oficiálně bydlet. Pro svatbu se rozhodli po čtyřech letech stabilního vztahu. Manželství bylo plánované a iniciativa k uskutečnění svatby byla oboustranná. K svatbě respondentku a jejího manžela vedlo přání oficiálního zpečetění a upevnění jejich vztahu a lásky.

Od počátku vztahu měla paní Tereza na sezdané soužití s partnerem obdobný názor. Když spolu začali oficiálně chodit, partner tvrdil, že se nikdy neožení. Vzhledem k tomu, že rodiče neměli ideální manželství, respondentka proti jeho rozhodnutí neměla nic proti. Postupem času, však její partner přehodnotil své priority a požádal jí o ruku. Možným impulsem, ke konečnému rozhodnutí k uzavření sňatku, partnera mohl klidně být právě neutrální postoj a žádné výčitky ze strany paní Terezy ohledně svatby. Děti zatím nemá, ale do budoucna s manželem plánuje. Narození miminka je určitě pádným důvodem k uzavření sňatku, jelikož děti byly, jsou a vždy budou motivem pro uzavření manželství. S posílením vztahu institucí manželství paní Tereza souhlasí: „*Pokud jsou dva lidé do sebe zamilovaní, tak jejich vztah sňatek jen zlepší*“. Dotazovaná měla dostatečně našetřené úspory z minulosti, takže si nemuseli půjčovat od rodičů a známých. Vložené finance do svatby se postupem času vrátily skrz dary hostů. Stále populárnější je v dnešní době nesezdané soužití, podle jejího názoru hlavním důvodem je především nejistota a nedůvěra jak v sebe, ale i v partnera. Dále se lidé nechtějí vázat z důvodu vážnosti situace, podle názoru respondentky se skrývají za argumenty typu, manželství je pouhý kus papíru apod. Nepřiznají pravé důvody nesezdaného soužití. Jedním z důvodů například může být věrnost, ale i pevnost vztahu nebo dokonce vzájemná budoucnost.

Paní Tereza zvolila sezdané soužití především z důvodu oficiálního zpečetění vzájemné lásky a doufá, že ze stejného důvodu berou i ostatní lidé. Názor na rozvodovost v České republice vyjádřila slovy: „*Žádné statistiky ať už o rozvodech, sňatečnosti či čekoholi jiného mě neovlivňují. Žiji si svůj život tak, jak chci já bez manipulace statistik*“.

a ostatních. Navíc kde máte stoprocentní jistotu, že jsou ty statistiky důvěryhodné. V dnešní době si člověk už nemůže být jistý ničím.“

Motivací do manželství pro respondentku byl nejspíše samotný svatební obřad, na který budou s manželem vzpomínat celý život, a také dobrý pocit z toho, že právě ona je ta vyvolená v očích svého muže. Ohledně vstupu do manželství jí nic nedemotivovalo, proč by jinak volila tento typ soužití. Předmanželskou smlouvu s manželem respondentka neuzavřela. Jelikož podle ní je smlouva pro lidi, kteří dopředu tuší, že jejich vztah nevydrží a časem ztroskotá, a proto si nechají zadní vrátka v podobě předmanželské smlouvy. Paní Tereza by podepsala smlouvu pouze v případě, kdyby jako svobodná měla majetek nebo podnikala na rozdíl od budoucího manžela.

Za ekonomickou výhodu považuje společné hospodaření s financemi obou manželů. I vdovský důchod je svým způsobem ekonomická výhoda, i když spousta lidí by ji raději nikdy nedostalo. Nevýhodu v rámci financí respondentka vidí maximálně v dlužích, které může její manžel za dobu trvání manželství vytvořit bez jejího vědomí. Den manželství neslaví a nikdy předtím o něm neslyšela. Jestli má obecně instituce manželství budoucnost či ne, rozhodně neřeší, nezajímá jí to. Záleží jí hlavně na šťastném konci vlastního manželství, ale aby paní Tereze nebylo křivděno, po zamyšlení nad poslední otázkou následně dodala: *„Manželství a rodina, jsou základními stavebními bloky naší civilizace, tak proč by neměli mít budoucnost?“*

4.1.1 Analýza výsledků

Neshoda v názoru na manželství na začátku vztahu u každého respondenta lišila, zatímco pan Jiří by v případě rozdílného pohledu pomýšlel na rozchod, paní Michaela tuto možnost zamítla. Podle paní Veroniky měli s přítelem stejný názor na manželství od počátku a paní Tereza negativní názor na manželství akceptovala a poté co ho časem změnil, přijala jeho žádost o ruku.

Až na jednu respondentku, žádný z oslovených zatím nemá vlastní děti, ale v budoucnu chtějí každý založit rodinu. Dva respondenti souhlasí se sňatkem v případě početí dítěte, ale jeden z nich následně dodal, že musí být mezi dotyčnými milostný vztah. Na posílení vztahu svatebním slibem vyjádřili kladný názor dva respondenti. Oproti tomu paní Michaela vyjádřila svůj postoj negativně, jelikož podle ní vztah můžou posílit pouhlé zážitky a vzpomínky.

Svatební obřad jako možná překážka v uzavření manželství, všichni oslovení odmítli. Podle paní Terezy a pana Jiřího se část financí vrátí novomanželům prostřednictvím svatebních darů. Paní Veronika si sice musela na svatbu půjčovat od příbuzných, ale jako překážku to nebrala. A v neposlední řadě paní Míše by v případě svatby stačila malá nenákladná svatba jen v přítomnosti nejbližších. Současná vysoká míra rozvodovosti v České republice žádného z respondentů neovlivňuje.

Důvody nesezdaného respondenti uvedli jako nejistotu a nedůvěru svého protějšku a sebe samého, strach z vážnosti situace, věrnost a pevnost vztahu. Stále více žen je také méně závislých na mužích, partneři se navíc chtějí vyhnout stresu s vyřizováním formalit s úřady a český stát již tolik nepodporuje institut manželství, a to může být taky podstatný důvod zvýšení počtu nesezdaných párů. Pan Jiří zůstává prozatím v partnerství z důvodu krátkého společného života s přítelkyní a finanční zátěže. Oproti tomu paní Michaela akceptuje rozhodnutí partnera, jenž chce žít nesezdaně.

Důvodem, proč v současné době lidé uzavírají sňatek, je náboženství, negativní pohled rodičů, svatební obřad a udání směru vztahu. Obě vdané respondentky uvedly vlastní důvody jako vzájemnou lásku a manželství jako správný stereotyp.

Motivací pro vstup do manželství podle vdaných respondentek svatební obřad a založení rodiny. Oproti tomu nesezdaní respondenti si myslí, že by pro ně motivací pro uzavření manželství mohly být daňové úlevy a oficiální stvrzení sňatku. Paní Terezu a pana Jiřího by od manželství nedemotivovalo nejspíše nic, ale paní Michaelu by nejspíše demotivovala současné finanční situace, jelikož v dnešní době je v podstatě jedno jestli dotyčná má status manželky či partnerky. Paní Veroniku demotivovalo nedostatek milostných zkušeností, odcizení a krizové období ve vztahu.

Předmanželskou smlouvu by v případě velkého majetku uzavřela paní Michaela a vlivem mnoha okolností ji nestihla sepsat paní Veronika, a proto jí sepíše s manželem dodatečně. Další dva respondenti odpověděli negativně.

Za ekonomickou výhodu považují tři respondenti společného hospodaření s financemi. Mezi další výhody uvedli vdovský důchod, půjčka nebo hypotéka pro manžele, odpis daní na manželku či manžela a zlehčení sporů o majetek v případě rozvodu nebo úmrtí. Všechny respondentky se shodli na ekonomické nevýhodě v dlužích, které mohou skončit až exekucí. Pan Jiří uvedl jako nevýhodu větší náklady na chod domácnosti. V budoucnost instituce manželství věří všichni oslovení.

4.2 Kvantitativní výzkum: dotazníkové šetření

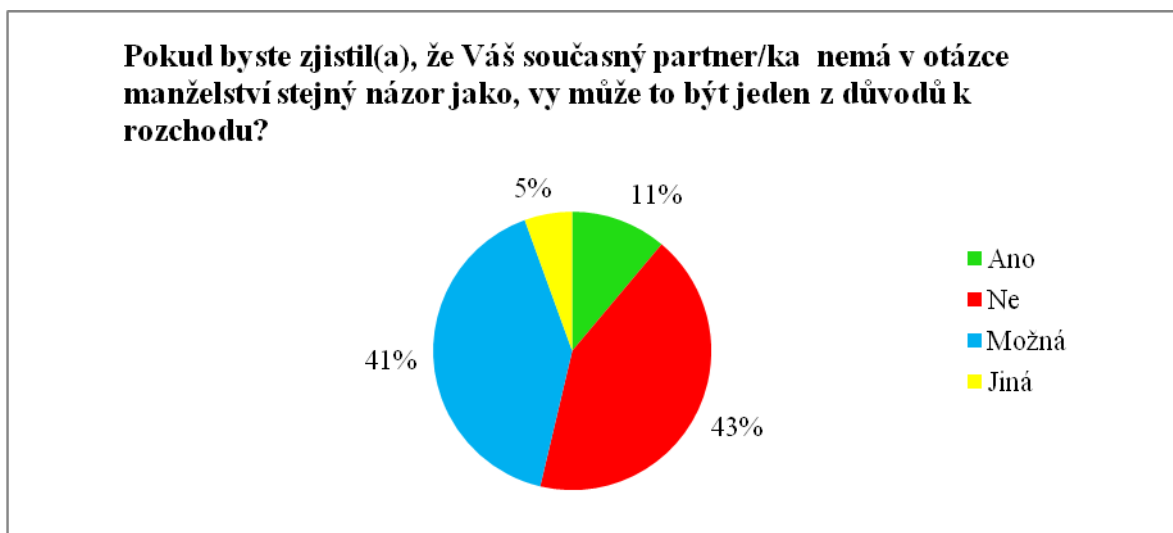
Pro zjištění stanovených cílů bakalářské práce z pohledu české mladé generace pomocí dotazníkového šetření byla oslovena veřejnost prostřednictvím sociálních sítí, e-mailů a osobních známostí. Mladou generací jsou myšleni lidé, kteří dovršili maximálního věkového rozhraní třiceti let. Mimo věku, zde byla ještě podmínka, aby dotyční žili v Praze, v jedné společné domácnosti se svým partnerem nebo partnerkou. Vytvořen byl zvlášť dotazník pro osoby, které žijí v nesezdaném a sezdaném soužití. Dotazník pro nesezdané obsahoval dohromady 16 a pro sezdané 17 otázek cílených k hlavnímu tématu manželství a dále k nesezdanému soužití.

Dotazník: nesezdaní

U dotazníkového šetření pro nesezdané páry bylo získáno dohromady 55 respondentů. Z celkového počtu dotazovaných bylo 46 žen a 9 mužů, kteří se vyplnění dotazníku zúčastnili. Všichni respondenti žijí momentálně v Praze. Nejčastěji odpovídali lidé ve věku 22 (32,08 %) a 24 let (20,75 %). Nejmladším respondenti byli ve věku 20 let (3,77 %) a nejstarší tedy ve věku 30 let (1,89 %). Dosažené vzdělání dotazovaných osoby bylo různorodé, ale nejčastěji odpovídali lidé se středoškolským vzděláním ukončené maturitou (66,67 %).

Celkově má na plánování manželství se svým partnerem kladný názor 40 dotazovaných a neutrální postoj 14 osob. Žádný z oslovených respondentů nevolil variantu s negativním postojem vůči manželství. Na možnost, rozchodu z důvodu rozdílného názoru na manželství partnerů reagovali respondenti ve většině případů negativně či neutrálně. Dotazovaní měli možnost vyjádřit i svůj vlastní názor v možnosti jiná, kterou využilo 5 % osob. Jeden ze zmíněných 5 % respondentů například uvedl, že pohled na manželství se v průběhu vývoje dá změnit, na začátku jeden z partnerů sice nemusí souhlasit s manželstvím, ale s možným vývojem osobnosti a lásce k druhé osobě může svůj názor na manželství časem přehodnotit (viz. Graf č. 1).

Graf č. 1: Názor partnerů na manželství jako důvod k rozchodu z pohledu nesezdaných

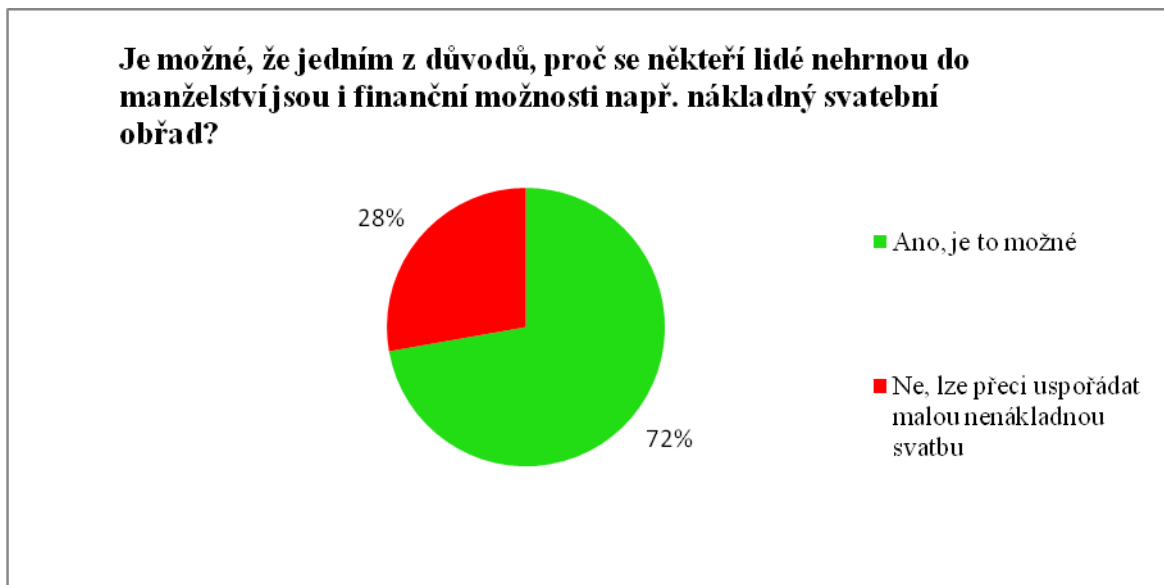

Zdroj grafu č. 1: Vlastní zpracování

Odpovědi respondentů byli velmi vyrovnané u tématu narození dítěte jako důvod k uzavření sňatku. Dohromady 22 dotázaných (41 %) by se přiklonilo ke svatbě v případě těhotenství. Oproti tomu negativně odpovědělo celkem 19 dotázaných (35 %) a neutrální postoj k této otázce zvolilo 9 osob (17 %). Opět zde byla možnost vyjádřit se k dané problematice, kterou využili celkem 4 respondenti (7 %). Všichni čtyři se shodli, že zcela jistě jediným důvodem k sňatku by to být nemělo. Svatbu bez lásky neschvalují, ale pokud se mají dva lidé rádi a plánují spolu budoucnost, tak proč právě početí dítěte nemělo být důvodem k posunutí se ve vztahu dále.

S možností, že instituce manželství může vztah dvou lidí posílit, se ztotožňuje 19 respondentů (35 %), 15 osob (28 %) s tímto výrokem nesouhlasí a stejný počet respondentů vyjádřil neutrální názor. Celkem 5 dotazovaných osob (9 %) zvolilo možnost vyjádřit k tématu svůj vlastní názor. Jeden z 9 % respondentů potvrdil, že se v tomto případě jedná o naprosto individuální záležitost. Další respondent se též ztotožnil s výrokem posílení vztahu institucí manželství, a navíc dodal, že i společné příjmení může být takovou posilou ve vztahu dvou osob. Názory na nákladnost svatebního obřadu jako důvod k odložení uzavření manželství u nesezdaných párů, lze vidět viz níže (Graf č. 2)

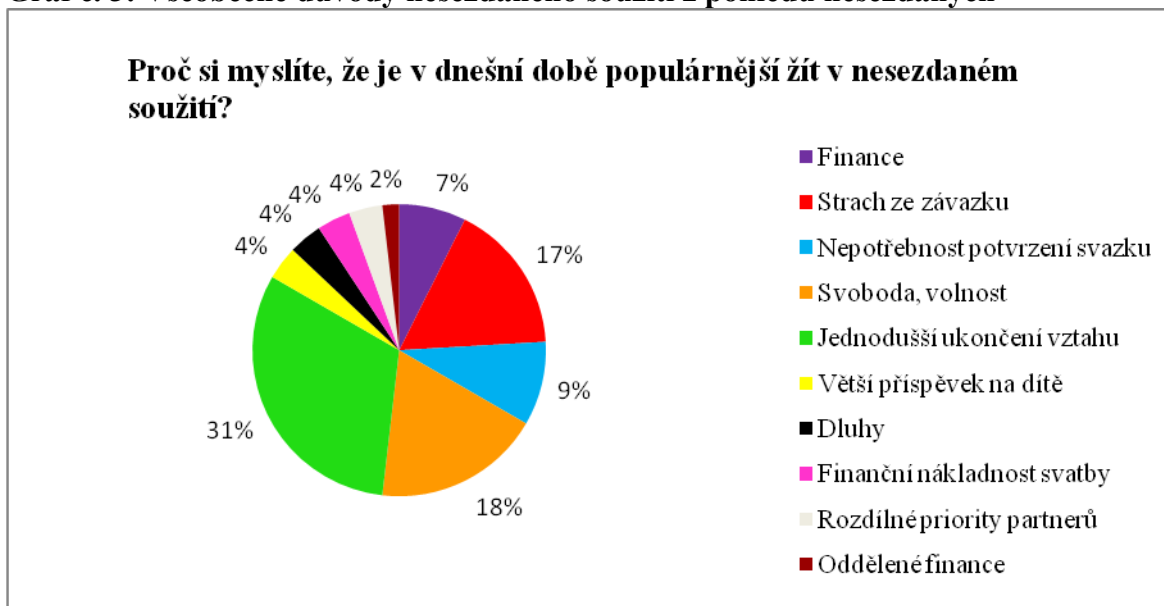
Graf č. 2: Nákladný svatební obřad jako možná překážka k uzavření svatby z pohledu nesezdaných

Zdroj grafu č. 2: Vlastní zpracování

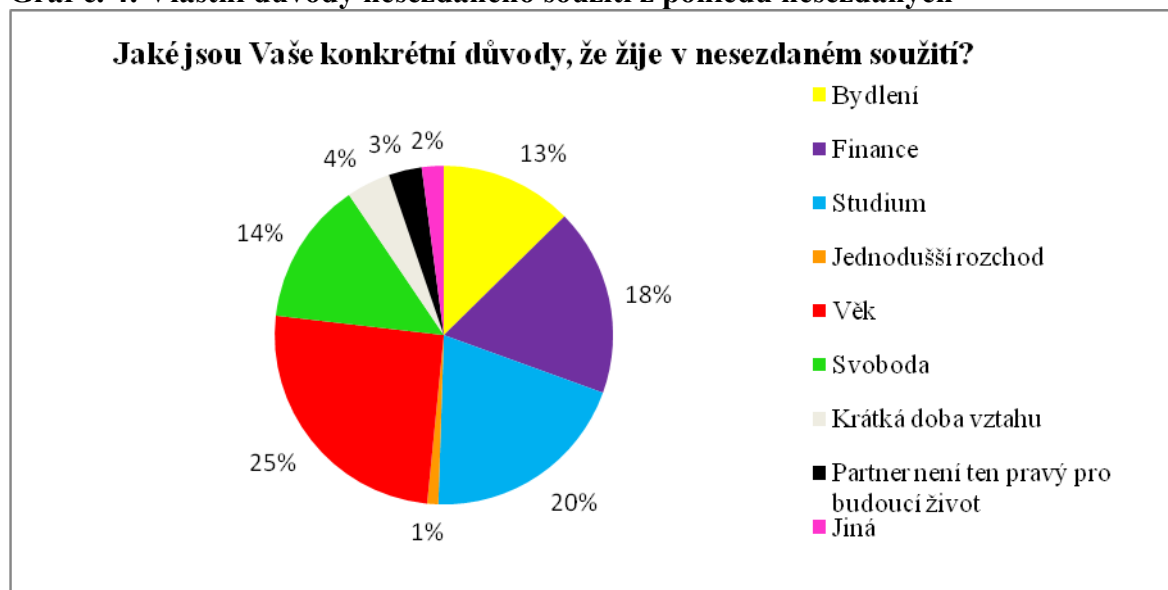
Dále respondenti uvedli důvody (viz graf č.3), které jsou podle nich příčinou toho, že mladí lidé se nechtějí v současné době vázat a raději volí nesezdané soužití se svým partnerem. Dotazovaní se shodli nejvíce ve třech případech, a to za prvé v jednodušším ukončení vztahu (31 %), strachu ze závazku (17 %) a jisté svobody mezi partnery (18 %). V grafu č. 4 (viz níže) následně uvedli své vlastní důvody, proč zůstávají se svým partnerem nadále v nesezdaném soužití.

Graf č. 3: Všeobecné důvody nesezdaného soužití z pohledu nesezdaných

Zdroj grafu č. 3 - Vlastní zpracování

Graf č. 4: Vlastní důvody nesezdaného soužití z pohledu nesezdaných

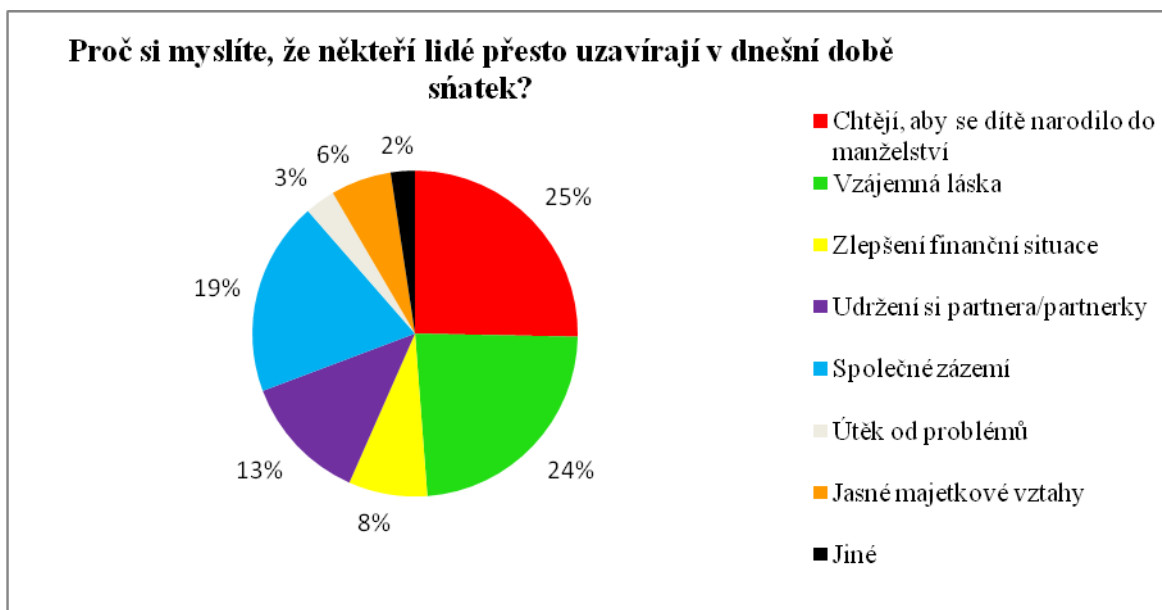
Zdroj grafu č. 4: Vlastní zpracování

Jestliže je v současné době populárnější žít v nesezdaném soužití tak co tedy vede určitou část mladé populace lidí k tomu, že uzavřou se svým partnerem sňatek. I na toto téma byl dotazník zaměřen a naši respondenti uvedli mnoho důvodů. Mezi nejčastější odpověď patřil názor, že budoucí rodiče, chtějí aby se jejich dítě narodilo do manželství, takto odpovědělo 25 % respondentů. Mezi další důvody, ve kterých se lidé v dotazníku shodli, patřila například vzájemná láska partnerů (24 %) či společné zázemí (19 %). Vysoké procento bylo i možnosti uzavření sňatku z důvodu udržení si partnera nebo partnerky (13 %).

Respondenti zde mohli zapsat vlastní názor v možnosti jiné. Z uvedených 2 % dotazovaných dvě osoby uvedly, jako možný důvod stejné příjmení pro dítě a oba partnery. Překvapivě ani jeden z respondentů nesouhlasil s možností, že někteří lidé by mohli uzavřít sňatek z důvodu nesouhlasu společnosti, okolí nebo dokonce rodičů, proto důvod nebyl nakonec ani doplněn do grafu č. 5.

Graf č. 5: Všeobecné důvody k uzavření sňatku z pohledu nesezdaných

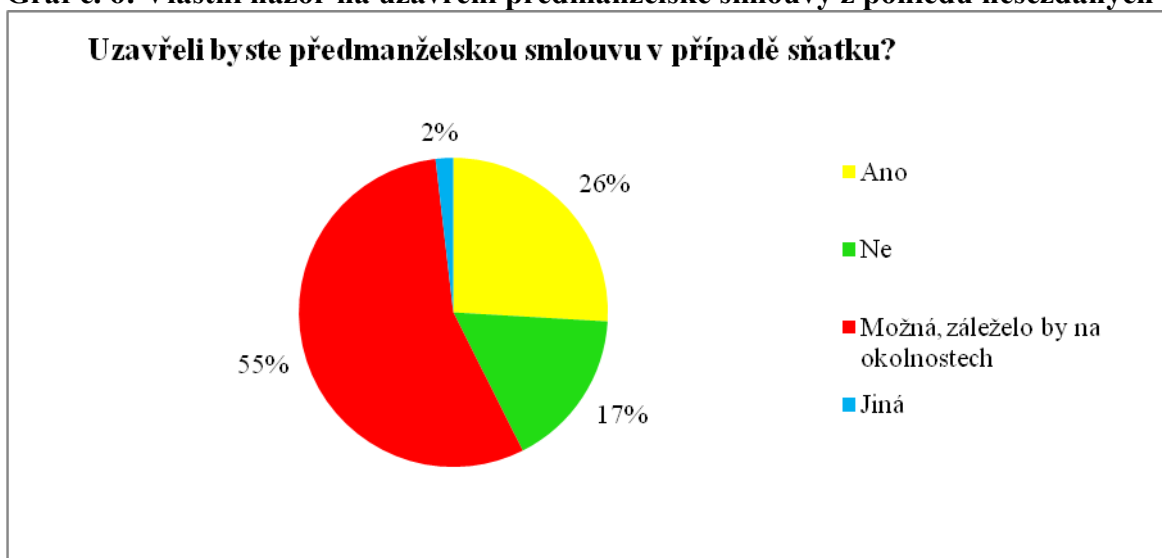

Zdroj grafu č. 5: Vlastní zpracování

Respondentům, kteří žijí v nesezdaném soužití byla položena i otázka týkající se motivace a demotivace k uzavření manželství se svým protějškem. U motivace se objevila jako nejčastější zvolená odpověď posunutí v životní etapě (34 %), o pár procent níž byla vzájemná láska (23 %) a příchod potomka (22 %). Jako další motivace byla v odpovědích zahrnuta i pomoc ve stáří (8 %), opětovné zavedení společného zdanění manželů (5 %), jasné majetkové vztahy (4 %) a osamostatnění se (3 %). Co by naopak nejvíce demotivovalo nesezdané k uzavření manželství by byla nedostatečná důvěra mezi partnery (27 %), rozdílný pohled na budoucnost (21 %) a posléze rozdílný pohled na svět (19 %). Jako další demotivující důvody byly respondenty zvoleny, že jeden z partnerů nebude chtít děti (16 %), špatná finanční situace jednoho z partnerů (9 %) a v neposlední řadě odlišné náboženství (8 %).

V případě uzavření manželství se svým protějškem považuje předmanželskou smlouvu jako nepostradatelnou věc dohromady 41 % dotazovaných, 42 % by od ní dokázalo upustit a 17 % respondentů využilo možnost napsat vlastní názor k tématu. Ve většině případech smlouvu definovali né jako nepostradatelnou, ale spíše praktickou do života a zároveň dodali, že záleží na mnoho faktorech, na majetku z obou stran a též na vzájemné důvěře partnerů. V níže uvedeném grafu č. 6, jsou zaznamenány odpovědi respondentů, ohledně uzavření smlouvy se svým partnerem. Vlastní názor v možnosti jiná využil jeden respondent, který uvedl, že pokud by partner na uzavření smlouvy trval, neměla by s tím dotyčná osoby žádný problém.

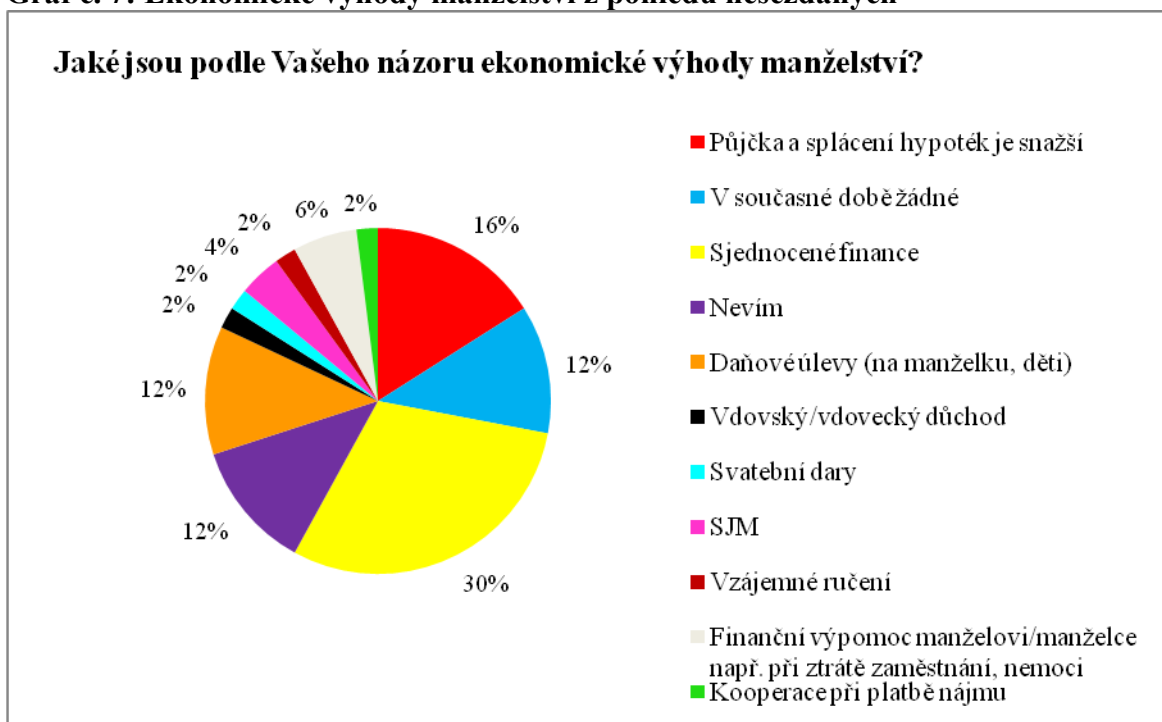
Graf č. 6: Vlastní názor na uzavření předmanželské smlouvy z pohledu nesezdaných

Zdroj grafu č. 6: Vlastní zpracování

V grafu č. 7 lze vidět, jak respondenti odpovídali ohledně ekonomických výhod manželství. K výhodám respondenti zapsali vlastní názor bez výběru z předem možných variant. Nejvyšší počet osob (30 %) se shodlo s odpovědí sjednocení financí manželů. Jako jednu z možných výhod berou nesezdaní i půjčku a splácení hypotéky (16 %). Další tři odpovědi od respondentů měly stejnou procentuální hodnotu (12 %). Jednou ze tří odpovědí byla i daňová úleva na manželku, manžela nebo i dítě.

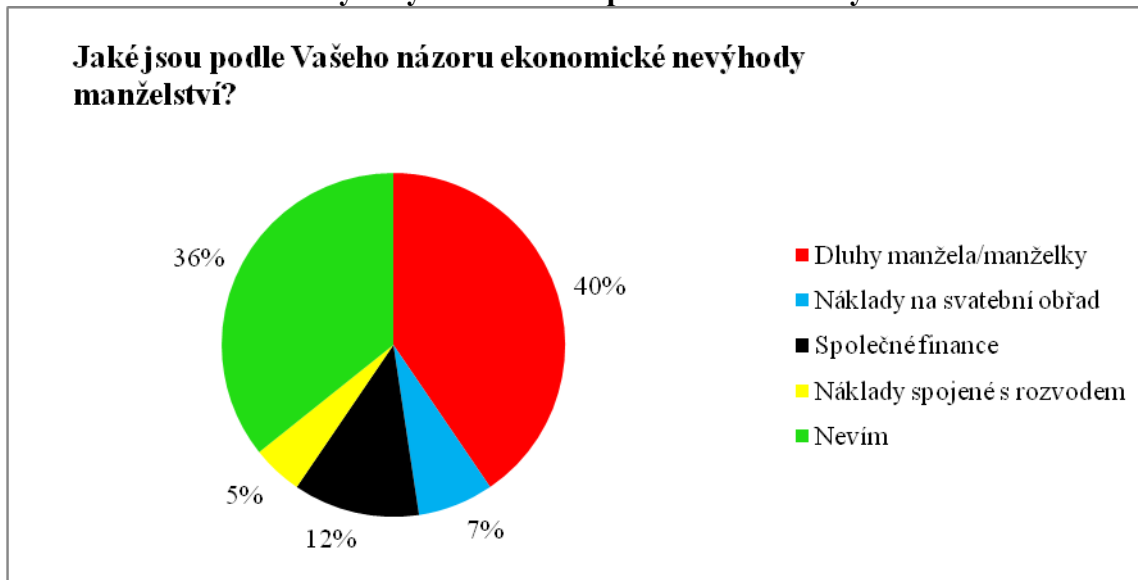
Graf č. 7: Ekonomické výhody manželství z pohledu nesezdaných

Zdroj grafu č. 7: Vlastní zpracování

Naopak za ekonomické nevýhody manželství považují respondenti například dluhy svého manžela či manželky (40 %), společné finance manželů (12 %), ale také se zde objevila opět odpověď nevím, a to v poměrně vysokém procentuálním složení (36 %), dále viz graf č. 8.

Graf č. 8: Ekonomické výhody manželství z pohledu nesezdaných

Zdroj grafu č. 8: Vlastní zpracování

Kladný nebo neutrální postoj převládal u tématu budoucnosti instituce manželství (98 %), pouze jeden respondent z 54 oslovených uvedl, že instituce manželství časem zanikne.

Dotazník: sezdání

U dotazníku určeným výhradně pro sezdané páry odpovědělo dohromady 32 osob. Z celkového počtu dotazovaných, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření, bylo 24 žen a 8 mužů. Všech 32 respondentů žije v současné době v Praze. Nejčastějšími dotazovanými byly osoby ve věku 27 (19 %), 30 (19 %) a 26 (16 %) let. Nejmladší sezdání, kteří se zúčastnili dotazníku, byli lidé ve věku 21 (6 %). Nejčastější dosažené vzdělání u oslovených respondentů bylo středoškolské dokončené maturitou (38 %).

Podnětem pro uzavření manželství byla z pohledu respondentů především žádost o ruku (39 %) a určitá potřeba posunout se ve vztahu dál (30 %). Někteří lidé zase odpověděli, že uzavření sňatku se svým partnerem brali jako přirozený vývoj společného soužití (9 %). Manželství zvolili i z důvodu osamostatnění (5 %), těhotenství (5 %) a především i lásky (5 %). Respondenti mohli zvolit i možnost vyjádřit svůj vlastní důvod. Dvě osoby z 7 % například uvedly, že prostě již nechtěly žít nesezdaně.

Celkově mělo od začátku vztahu stejný názor na manželství 91 % dotazovaných (viz graf. č. 9).

Graf č. 9: Prvotní názor na manželství z pohledu sezdaných

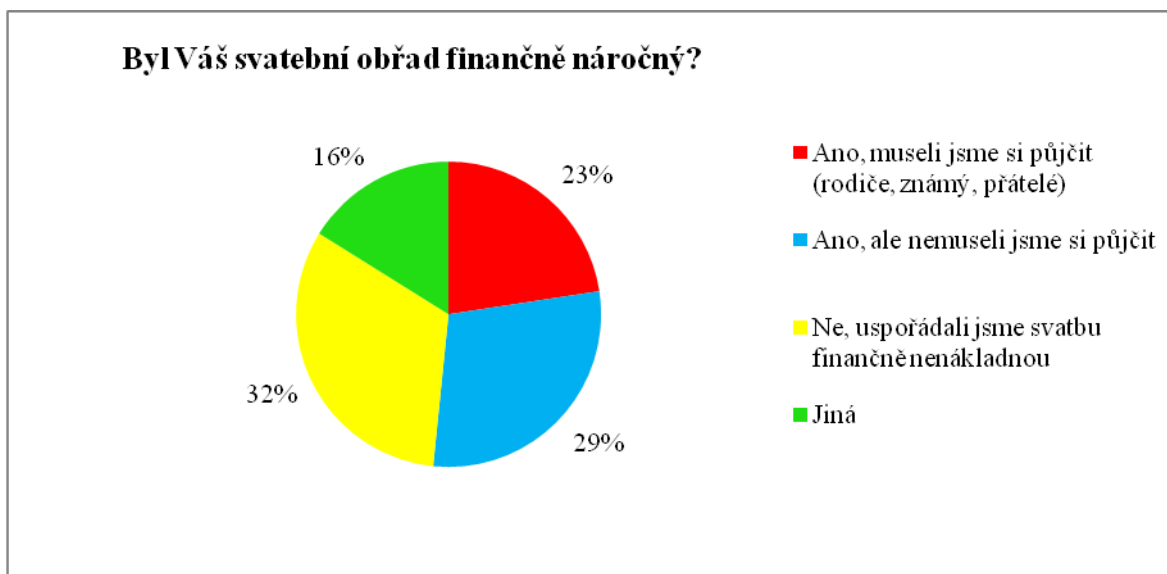

Zdroj grafu č. 8: Vlastní zpracování

S názorem, že by dítě mělo být důvodem k uzavření sňatku, nesouhlasilo 49 % respondentů. Uzavření manželství v případě narození dítěte považovalo 19 % osob jako samozřejmost a 25 % vyjádřilo neutrální postoj. Respondenti měli možnost opět napsat vlastní názor k tématu, který také využili (9 %). Podle nich je to zcela individuální a záleží na milionu dalších věcí. Čistě, ale jediným důvodem k uzavření manželství by to zcela jistě být nemělo.

Kladný názor na instituci manželství jako na posílení vztahu partnerů má dohromady 59 % ze sezdaných a neutrální názor 13 % respondentů. S posílením vztahu formou manželství nesouhlasí 19 % osob. Devět procent využilo možnost vyjádřit vlastní názor v možnosti jiná. Jeden z 9 % napsal, že spíše než instituce manželství posílí jejich vztah narození dítěte. V grafu č. 10, lze vidět finanční náročnost svatebního obřadu od respondentů, které čerpali z vlastních zkušeností. Dohromady 16 % respondentů zvolilo vyjádřit na dané téma vlastní názor. Tři respondenti se shodli ve finanční náročnosti, ale pomocí vlastních úspor a příspěvků rodičů od obou partnerů svatbu zvládli bez obtíží. Další respondent měl oproti tomu velmi dobře finančně zajištěného partnera, takže sice proběhla finančně náročná svatba, ale on ji neplatil.

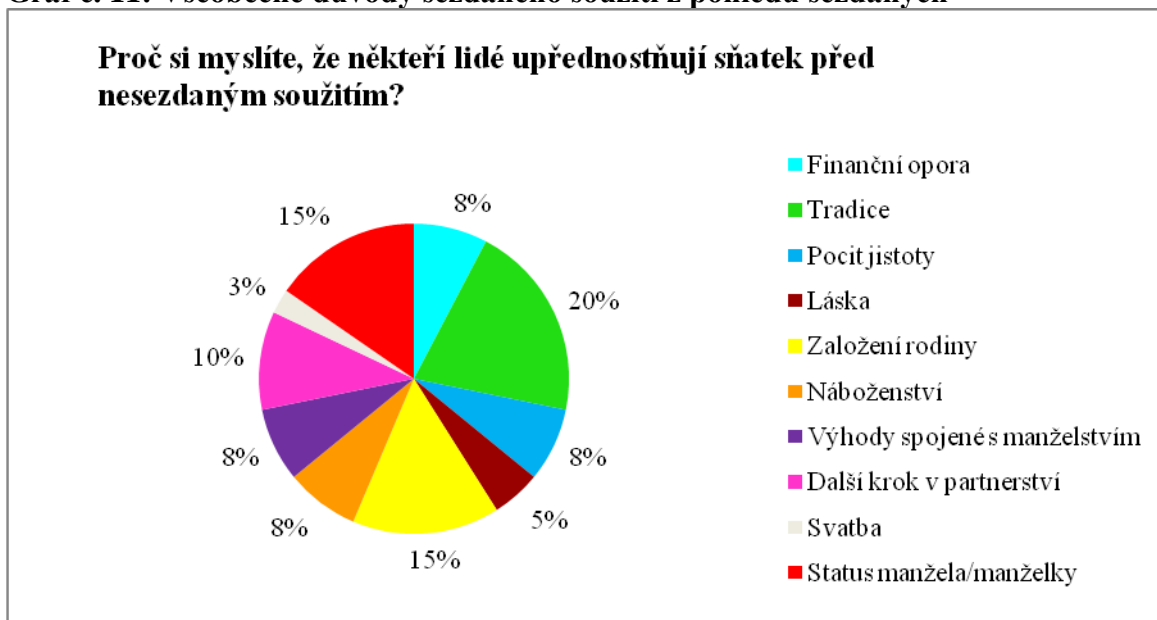
Graf č. 10: Finanční náročnost svatebního obřadu z pohledu sezdaných

Zdroj grafu č. 10: Vlastní zpracování

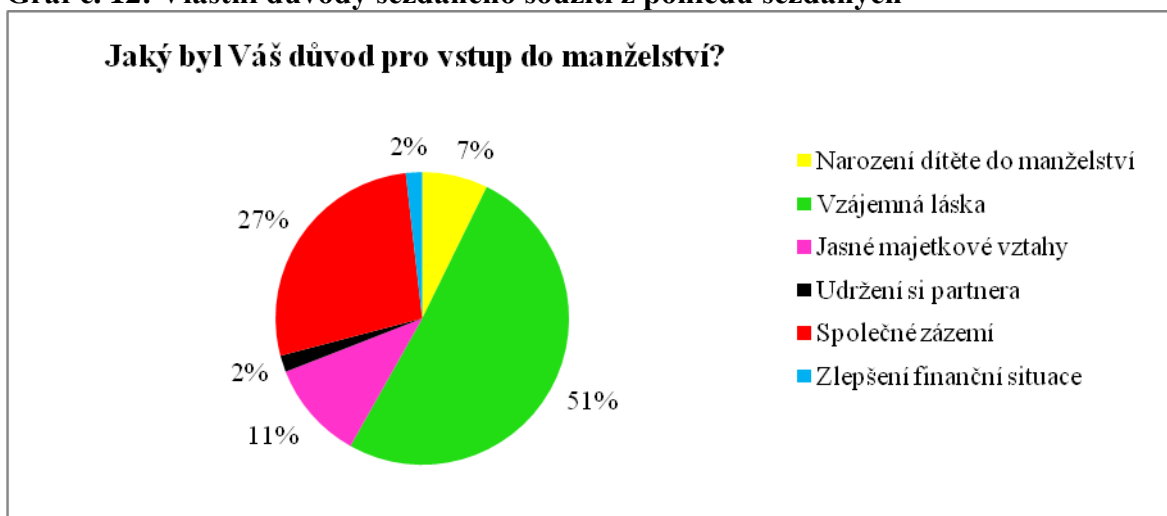
Dále respondenti uvedli všeobecné důvody (viz graf č. 11), které jsou podle jejich názoru příčinou vedoucí ke sňatku mezi dvěma partnery. Dotazovaní se nejvíce shodli ve třech případech a to především z důvodu uznávání rodinných tradic (20 %), založení rodiny (15 %) a společenského statusu manžela nebo manželky (15 %). V dalším grafu č. 12 (viz níže) sezdaní uvedli své vlastní důvody uzavření sňatku, kde jasně převládala odpověď vzájemná láska (51 %).

Graf č. 11: Všeobecné důvody sezdaného soužití z pohledu sezdaných

Zdroj grafu č. 11: Vlastní zpracování

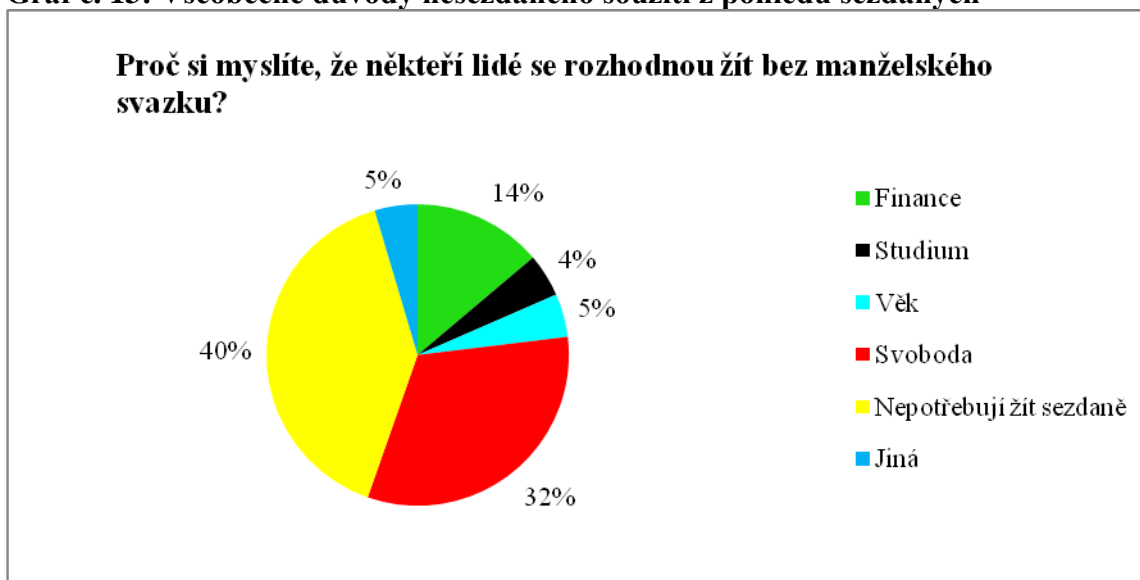
Graf č. 12: Vlastní důvody sezdaneho soužití z pohledu sezdanych

Zdroj grafu č. 12: Vlastní zpracování

I když vybraní respondenti zvolili mezi sezdáním a nesezdáním soužitím manželství, přesto musela být položena otázka i na důvody, které podle nich vedou nesezdané osoby k tomu, že se v současné době rozhodnou žít bez manželského svazku. Respondenti se nejčastěji shodli, že někteří lidé nemají potřebu uzavírat sňatek (40 %). Celkového počtu se rozhodlo vyjádřit 5 % dotazovaných vlastní názor k danému tématu. Dvě osoby se například shodly, že mohou existovat i lidé, kteří mají strach z odpovědnosti, a proto raději volí svazek bez manželství (viz graf č. 13).

Graf č. 13: Všeobecné důvody nesezdaného soužití z pohledu sezdanych

Zdroj grafu č. 13: Vlastní zpracování

Stejně tak jako nesezdaným respondentům, tak i těm co nyní žijí v manželství, byla položena otázka týkající se případné motivace či demotivace ke vstupu do manželství. V případě motivace ke sňatku se jako nejčastější odpověď jevila vzájemná láska (30 %),

následovalo jí posunutí se v životní etapě (27 %) a příchod potomka (14 %). Jako další důvody označili respondenti i osamostatnění se (8 %), pomoc ve stáří (7 %), opětovné zavedení společného zdanění manželů (6 %) a jasné majetkové vztahy (4 %). Nejmenší počet získala možnost motivace z důvodu útěku od problémů (1 %). V neposlední řadě tři respondenti uvedli vlastní názor, například možnost přechodného pobytu, či motivace ze strany státu. Oproti tomu u demotivace se nejčastěji shodli u nedostatečné důvěry mezi partnery (24 %), odlišným pohledem na budoucnost (21 %) a rozdílným pohledem na svět (19 %). Mezi další důvody lze zařadit i to, že jeden z partnerů nechce mít dítě (17 %), ale i rozdílné náboženství (9 %) a špatná finanční situace jednoho z partnerů (8 %). Vlastní názor se rozhodlo vyjádřit 2 % dotazovaných, shodli se v odpovědi nespolehlivosti partnera a v dluzích.

Jelikož je předmanželská smlouva brána jako výhoda při volbě manželství, otázka na její nezbytnost v současné době, byla jistě namístě. Celkově 78 % respondentů jí nepovažuje za důležitou či dokonce nezbytnou. Šest procent z celkově oslovených 32 respondentů se rozhodlo vyjádřit svůj názor. Předmanželská smlouva je podle nich naprosto individuální, záleží na majetkové situaci obou partnerů před manželství, pokud ani jeden nic nevlastní je zbytečná. V grafu č. 14, lze vidět, kdo z daných respondentů uzavřel se svým protějškem předmanželskou smlouvu. Odpovědi se ve většině shodují s předešlou otázkou nezbytnosti smlouvy (viz níže).

Graf č. 14: Uzavření předmanželské smlouvy z pohledu sezdaných

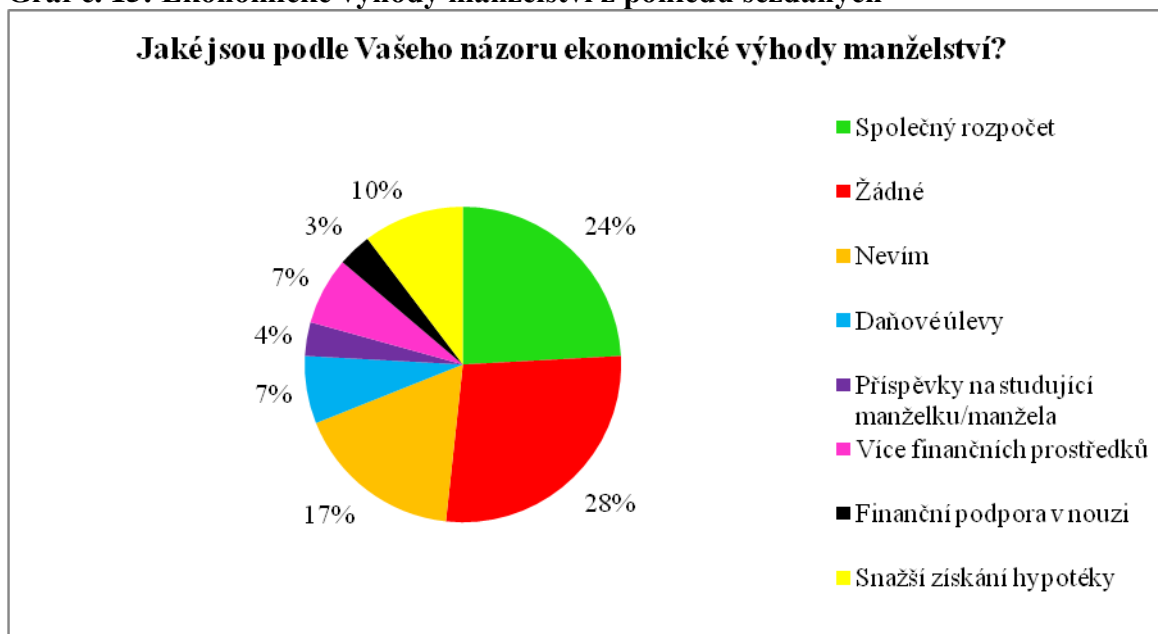

Zdroj grafu č. 14: Vlastní zpracování

V grafu č. 15 jsou znázorněny ekonomické výhody podle manželů. Na dané téma odpovídali respondenti individuálně, bez možnosti výběru z různých variant odpovědí.

Nejvíce se dotazovaní shodli na názoru, že ekonomické výhody nevidí v manželství žádné (28 %), druhá nejčastější odpověď pak byla společný rozpočet (24 %).

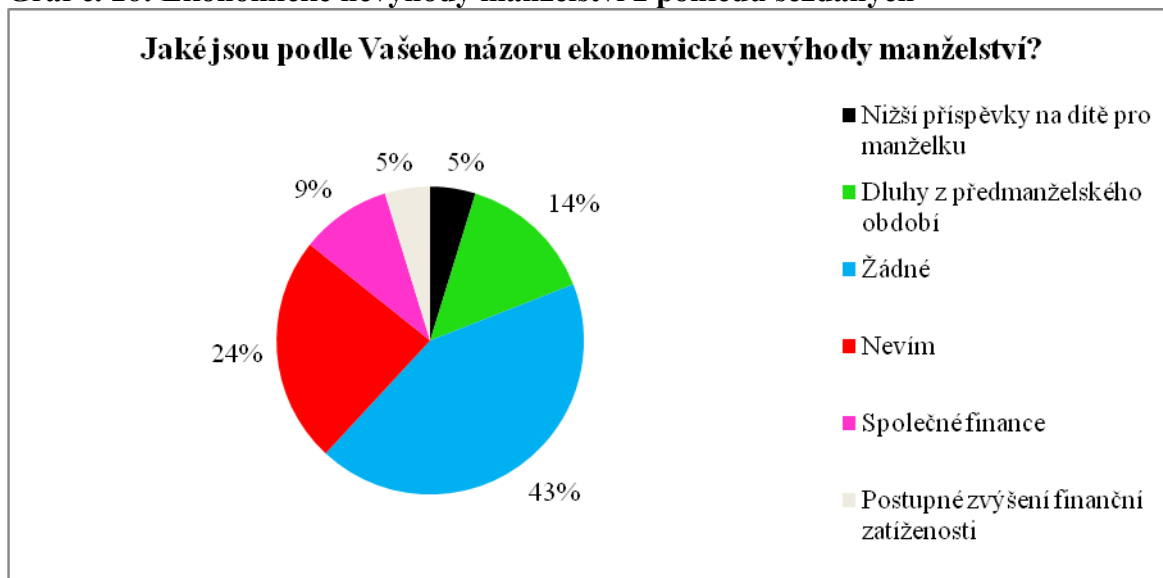
Graf č. 15: Ekonomické výhody manželství z pohledu sezdaných

Zdroj grafu č. 15: Vlastní zpracování

Mezi ekonomické nevýhody (viz níže graf č. 16), lze podle respondentů zařadit například dluhy (14 %), společné finance (9 %), ale nejvíce se sezdaní shodli na názoru, že u manželství nevidí žádné ekonomické nevýhody.

Graf č. 16: Ekonomické nevýhody manželství z pohledu sezdaných

Zdroj grafu č. 16: Vlastní zpracování

I když dotazovaní již sňatek se svým partnerem sňatek uzavřeli, přesto jim byla v závěru dotazníku položena otázka, zda má instituce manželství budoucnost. Kladný

názor na položenou otázku vyjádřilo celkově 81 % osob a neutrální postoj mělo na instituci manželství 13 % respondentů.

4.2.1 Analýza výsledků

Do dotazníkového šetření se zapojilo celkem 87 respondentů, z toho bylo 55 nesezdaných a 32 sezdaných. Mezi nejčastějšími odpovídajícími byly ženy. Všichni respondenti v současné době žijí v hlavním městě České republiky. U nesezdaných osob odpovídali nejčastěji lidé ve věku 22 a 24 let a u sezdaných nejčastěji ve věku 26, 27 a 30. Nejčastěji dosažené vzdělání v rámci dotazníkového šetření bylo středoškolské vzdělání zakončené maturitou jak u nesezdaných tak i sezdaných.

S názorem, že by se dva lidé měli vzít v případě narození dítěte, souhlasilo 41 % nesezdaných a 19 % sezdaných respondentů. Lidé, kteří již žijí v manželství, se spíše přikláněli k nesouhlasu s tímto názorem (49 %). K posílení vztahu formou instituce manželství se vyjádřili ve většině případů kladně jak nesezdaní tak i sezdaní (35 %, 91 %).

Nesezdaní respondenti souhlasili s názorem, že jednou z překážek k uzavření sňatku může být i nákladný svatební obřad (72 %). Sezdaní se k otázce finanční náročnosti jejich svatby vyjádřili různorodě a celkově s podobnými hodnotami procent. Nejvíce dotazovaných konstatovalo, že měli malou nenákladnou svatbu (32 %). Další odpovědí bylo, že měli sice nákladnější svatbu, ale půjčovat si nemuseli (29 %) a v neposlední řadě se vyjádřili i lidé, kteří měli nákladnou svatbu a navíc si museli půjčit (23 %).

Respondenti mohli vyjádřit, jaké jsou podle nich důvody, jenž některé osoby vedou k rozhodnutí žít nesezdaně. Zatímco nesezdaní souhlasili nejvíce s výrokem jednoduššího ukončení vztahu (31 %), sezdaní stáli za názorem, že prostě tito lidé nemají potřebu se vdát či ženit (40 %). Na druhé pozici se umístil u obou skupin dotazovaných jako důvod nesezdanosti určitá svoboda mezi partnery. Dále dotazovaní, kteří žijí s partnerem, mohli uvést vlastní důvod nesezdaného soužití. Mezi nejčastější označované možnosti patřil věk (25 %), studium (18 %) a svoboda (14 %).

Všeobecným důvodem k uzavření sňatku může být, podle nesezdaných respondentů, narození dítěte (25 %), vzájemná láska (24 %), společné zázemí (19 %), nebo udržení si partnera či partnerky (13 %). Sezdaní spíše viděli hlavní důvody v tradicích (20 %), založení rodiny (15 %), společenském statusu (15 %) nebo v dalším kroku ve vztahu (10 %). Následně mohli sezdaní vyjádřit svůj konkrétní důvod manželství. Nejvíce

byly voleny odpovědi vzájemná láska (51 %), společné zázemí (27 %), jasné majetkové vztahy (11 %) a narození dítěte (7 %).

Shodnou motivací pro vstup do manželství je u nesezdaných a nesezdaných respondentů nejvíce vzájemná láska, posunutí se v životní etapě a narození dítěte. Naopak demotivací je nedůvěra ke svému partnerovi, rozdílný pohled na budoucnost a odlišný pohled na svět.

Názor na nezbytnost předmanželské smlouvy v současné době měla každá skupina trochu odlišný, zatímco nesezdaní měli jak negativní tak i kladné odpovědi vyrovnané u sezdaných respondentů měli na smlouvu jasný názor, a to, že je nezbytná (78 %). U otázky uzavření smlouvy v případě sňatku, nesezdaní vyjádřili spíše neutrální názor (55 %). Lidé, kteří žijí již v manželství, uvedli vlastní zkušenost se sepsáním předmanželské smlouvy a ve většině případů jí neuzavřeli (86 %).

Ekonomické výhody manželství vidí nesezdaní v sjednocení financí (30 %), půjčky a splácení hypotéky (16 %) nebo v daňové úlevě na manželku či dítě (12 %). Oproti tomu sezdaní nevidí ve většině případů výhody žádné (28 %) anebo o nich neví (17 %). Možná výhoda může být podle některých ve společném rozpočtu tedy v sjednocení financí (24 %) i ve snadnější získání půjčky (10 %) a daňových úlev (7 %).

Ekonomické nevýhody manželství jsou podle nesezdaných dluhy (40 %) nebo společné finance (12 %), náklady na obřad (7 %) a náklady spojené s rozvodem (5 %), jinak o jiných nevýhodách dotazovaní netuší (36 %). Sezdaní si vzpomněli jen na nevýhodu dluhů (14 %), společných financí (9 %), zvýšení finanční zátěže (5 %) a nižší příspěvek na děti (5 %). Nejčastěji se, ale shodli na odpovědi žádné nebo nevím (43 %, 24 %).

Budoucnost institutu manželství vidí obě skupiny kladně.

5 Závěr

Bakalářská práce pojednává o ekonomických výhodách manželství v České republice. Smutné je, že současných ekonomických výhod poskytované státem je žalostně málo. A ještě smutnější je situace, že mladí sezdaní lidé o těch pár výhodách od státu nemají v podstatě žádné informace a leckdy o nich ani nevědí. Společné zdanění manželů, které by pro mladé páry mohlo být určitou motivací ke vstupu do manželského života, se stále nedočkalo svého znovuprosazení v politické sféře.

Cílem teoretické části bylo přiblížit historii sezdaného a nesezdané soužití, které vzájemně propojuje osudový rok 1989, kdy především mladá generace změnila své názory, priority hodnot a dala přednost před zakládáním rodiny, svobodomyšlnosti. Dále byly popsány současné možnosti uzavření a zániku manželství v České republice. Protože se praktická část zabývá především důvody, výhodami a nevýhodami manželství, motivy volby sezdaného a nesezdaného soužití, jsou poslední kapitoly zaměřené právě na toto téma.

Cílem praktické části bylo zjistit, zda je v současné době ekonomicky výhodnější žít v manželství nebo v nesezdaném soužití. S pomocí čtyř polostrukturovaných rozhovorů a dotazníkového šetření bylo možné určit závěry, jaké důvody vedou současnou mladou generaci k uzavření manželství či rozhodnutí zůstat v nesezdaném soužití. Z uvedených rozhovorů a dotazníků je partneré, že nesezdaní jsou si o trochu více vědomi ekonomických výhod, které stát manželům poskytuje. I když v teoretické části lze nalézt hned několik výhod pro sezdané, z kterých jasně vyplývá, že manželství je stále výhodnější institut než nesezdané soužití. Přesto o těchto výhodách je mladá generace méně informovaná, a o některých nejspíš ani netuší. Jak jinak se dá vysvětlit, že sezdaní respondenti nejvíce odpovídali negativně nebo neutrálně v otázce ekonomických výhod.

Z dotazníkového šetření a rozhovorů vyplývá, že ekonomické důvody nejsou hlavní příčinou při volbě manželství ani nesezdaného soužití u mladé generace. Dotazovaní si sice na některé ekonomické důvody při rozhovorech a vyplňování dotazníků vzpomněly, ale neberou ani nebraly je jako stěžejní při rozhodování o své budoucnosti s partnerem. Jeden z respondentů uvedl, že svatební obřad může být jistou finanční zátěží, která manželství oddálí, ale ne hlavním důvodem při rozhodování zda vstoupit do manželství nebo zůstat v nesezdaném soužití. Mezi všeobecné i vlastní důvody pro vstup do manželství uvedli respondenti celkově nejvíce vzájemnou lásku, narození dítěte, s tím

spojené založení rodiny a společné zázemí. Jako všeobecné a vlastní zkušenosti přidali i důvody proč zůstat v nesezdaném soužití. Odpovědi obou skupin se v některých věcech shodovali jako například v jednodušším rozchodu párů bez nutnosti vyřizování formalit u příslušných úřadů, určitá svoboda, strach se závazku, nepotřebnost mít v ruce oficiální stvrzení vzájemného života a vztahu.

Jistou motivací pro páry může být podle názorů respondentů vzájemná láska, posun v životní etapě, narození dítěte a potřeba osamostatnit se. Oproti tomu demotivací může být podle nich nedůvěra v partnera, odlišný pohled jak na svět, tak i na společnou budoucnost či jeden z partnerů nejeví zájem o založení rodiny. Jako možnou překážku vidí nesezdaní ve finanční náročnosti svatebního obřadu, ale z vlastní zkušenosti následně sezdaní uvádí, že obřad sice někteří měli náročný a museli si půjčit, ale překážka v uspořádání sňatku již dříve to nebyla. Co se týká předmanželské smlouvy, která je sice výhodou při uzavírání manželství, ale přesto i když na ní ve většině případech, lidé mají názor nepostradatelnosti, stále ji se svým snoubencem či snoubenkou před svatbou málokdy uzavřou.

Podle dotazovaných instituce manželství má, bude mít a vždy měla budoucnost, stále se totiž najdou lidé, kteří věří v tradici, lásku a určitý stereotyp, který právě může poskytnout pouze tato instituce. A kdo ví, třeba již za pár let bude Českou republiku čekat další přelomový rok, který nastolí jako novodobý trend právě uzavírání manželství. A znovu se stane manželství, více atraktivnějším institutem u nové mladší generace lidí.

6 Použitá literatura

6.1 Knižní zdroje

- BIČOVSKÝ, Jaroslav a kol. *Společné jmění manželů*. 2. vyd. Praha: Linde, 2009. ISBN 978-807-2017-478.
- DVOŘÁKOVÁ ZÁVODSKÁ, Jana a kol. *Manželství a rozvody: praktický návod jak problémy řešit a jak jim předcházet*. Praha: Linde, 2002. ISBN 80-861-3134-3.
- FIALOVÁ, Ludmila a kol. *Představy mladých lidí o manželství a rodičovství*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000. ISBN 80-858-5087-7.
- HARTL, Pavel a HARTLOVÁ, Helena. *Velký psychologický slovník*. 4. vyd. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-686-5.
- HOLUB, Milan. *Zákon o rodině a předpisy souvisící*. 2. vyd. Praha: Panorama, 1986. CNB 000018803.
- HORSKÝ, Jan a SELIGOVÁ, Markéta. *Rodina našich předků*. 2. vyd. Praha: Lidové noviny, 1997. ISBN 80-7106-195-6
- CHODĚRA, Oldřich. *Partnerství, manželství a paragrafy*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2002. ISBN 80-247-0217-7.
- JANDOUREK, Jan. *Úvod do sociologie*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-717-8749-3.
- LENDEROVÁ, Milena. *K hříchu i k modlitbě: žena v minulém století*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1999. ISBN 80-204-0737-5.
- MAJEROVÁ, Věra a MAJER, Emerich. *Kvalitativní výzkum v sociologii venkova a zemědělství - část I*. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2003. ISBN 80-213-0507-X.
- MANSFELDOVÁ, Zdeňka a TUČEK, Milan. *Současná česká společnost: sociologické studie*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2002. ISBN 80-733-0009-5.
- MOŽNÝ, Ivo. *Česká společnost: nejdůležitější fakta o kvalitě našeho života*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-717-8624-1.
- NELLES, Wilfried a FREIOVÁ, Marcela. *Rodinné konstelace*. Praha: Alternativa, 2004. ISBN 978-80-85993-89-9.

- NOVOTNÝ, Petr a kol. *Nový občanský zákoník*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014. ISBN 978-802-4751-672.
- PETRUSEK, Miroslav. *Velký sociologický slovník: II. svazek. P-Ž*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 1996. ISBN 80-718-4310-5.
- PLECITÝ, Vladimír. *Zákon o rodině: komentář, judikatura, prováděcí předpisy, související předpisy; stav k 1.10.2007*. Praha: Eurounion, 2007. ISBN 978-807-3170-639.
- PLECITÝ, Vladimír. *Základy rodinného práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-807-3801-397.
- PLZÁK, Miroslav. *Manželská tonutí*. 3. vyd. Praha: Motto, 2010. ISBN 978-80-7246-504-0.
- POLÁŠEK, František. *Církevní manželství podle kanonického práva*. Praha: Česká katolická charita, 1990. ISBN
- PORTEROVÁ, Valerie. *Guinnessova kniha o námluvách, svatbách, manželství*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1992. ISBN 80-204-0325-6.
- PRŮCHOVÁ, Bohumila. *Slušný rozvod*. 1. vyd. Brno: ERA group, 2002. ISBN 80-865-1725-X.
- RABUŠIC, Ladislav. *Kde ty všechny děti jsou?* 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2001. ISBN 80-86429-01-6.
- SLUKOVÁ, Andrea. *Svatba: průvodce pro začátečníky i pokročilé*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2001. ISBN 80-247-9064-5.
- ŠMOLKA, Petr a kol. *Muž a žena - návod k použití*. 1. vyd. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-717-8911-9.
- VÝROST, Jozef a SLAMĚNÍK, Ivan. *Aplikovaná sociální psychologie I: člověk a sociální instituce*. 1. vyd. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-717-8269-6.

6.2 Internetové zdroje

- ČSSD chce vrátit společné zdanění manželů. *Idnes.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-11-04]. Dostupné z: http://ekonomika.idnes.cz/plany-cssd-a-spolecne-zdani-manzelu-d8d-/ekonomika.aspx?c=A130318_125600_ekonomika_spi/
- Forma uzavření sňatku. KNIŽNÍ ARCHIV ČESKÉ TRADICE. *Ceske-tradice.cz* [online]. [cit. 2014-01-29]. Dostupné z: <http://www.ceske-tradice.cz/tradice/rodinne-zvyky/svatba/priprava-svatby/formy-uzavreni-snatku/>
- Jan Frolík: Nejčastější příčinou rozvodů bývá nedostatečná komunikace. ŠEVČÍKOVÁ, Šárka. *Rozhlas.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/host/_zprava/jan-frolik-nejcastejsi-pricinou-rozvodu-byva-nedostatecna-komunikace--1173980/
- Kodex Kanonického práva. *Web.katolik.cz* [online]. [cit. 2014-10-02]. Dostupné z: <http://web.katolik.cz/feeling/library/Kodex.pdf>
- Manželství se i v dnešní době může vyplatit. *Novinky.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-09-24]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zena/vztahy-a-sex/289567-manzelstvi-se-i-v-dnesni-dobe-muze-vyplatit.html/>
- Manželství versus volný svazek. „Chomout“ je finančně výhodnější. SOSOVÁ, Eva. *Idnes.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-09-18]. Dostupné z: http://finance.idnes.cz/financni-vyhody-manzelstvi-dpm-/viteze.aspx?c=A140825_125255_viteze_sov/
- Místo pro svatbu. *Svatba.cz* [online]. [cit. 2014-10-21]. Dostupné z: <http://misto-pro-svatbu.svatba.cz/>
- Na kolik vás vyjde svatba. BOUŠOVÁ, Kateřina. *iDNES.cz* [online]. 2008 [cit. 2014-10-21]. Dostupné z: http://finance.idnes.cz/na-kolik-vas-vyjde-svatba-0hf-/viteze.aspx?c=A080908_172103_viteze_hla/
- Nejčastější důvody rozvodu? Nevěra mezi nimi není. DOSTOUPILOVÁ, Marta. *Femina* [online]. 2013 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: <http://www.femina.cz/magazin/sex-a-vztahy/nejcastejsi-duvody-rozvodu-nevera-mezi-nimi-neni.html/>
- Obnovíme společné zdanění manželů a zvýšíme slevu na dani za dítě. *Volby.kdu.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-11-15]. Dostupné z: <http://volby.kdu.cz/volebni-program/rodice.aspx#.VGe8jdLuJ6w/>

- Od příštího roku budou platit nová pravidla pro společné jmění manželů. KOHOUTOVÁ, Zuzana. *Idnes.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-02-01]. Dostupné z: http://finance.idnes.cz/spolecne-jmeni-manzelu-07q-/viteze.aspx?c=A130829_110300_viteze_zuk
- Partnerské vztahy, manželství a rodičovství. ŠULOVÁ, Lenka. *Planovanirodiny.cz* [online] 2007 [cit. 2014-01-27] Dostupné z: <http://www.planovanirodiny.cz/view.php?cislocianku=2008020102/>
- Podrobný rozpočet svatby - kolik si našetřit?. KUBÁČOVÁ, Jana. *Svatba.cz* [online]. 2014 [2014-10-21]. Dostupné z: <http://svatba.cz/magazin/podrobny-rozpocet-svatby-kolik-si-nasetrit-769/>
- Proč někdo volí manželství a proč někdo jiný volí nesezdané soužití?. BARTUŠKOVÁ, Jaroslava. *Rodina.cz* [online]. 2008 [cit. 2014-09-09]. Dostupné z: www.rodina.cz/clanek6501.htm
- Rozvody podle regionů soudržnosti, krajů a okresů v 1. pololetí 2014. *Czso.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-09-04]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/49002AFB93/\\$File/13006214q251.pdf/](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/49002AFB93/$File/13006214q251.pdf/)
- Sňatečnost. *Demografie.info* [online]. [cit. 2014-09-04]. Dostupné z: http://demografie.info/?cz_snatecnost/
- Sňatky podle regionů soudržnosti, krajů a okresů v 1. pololetí 2014. *Czso.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-09-18]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/49002AFB91/\\$File/13006214q241.pdf/](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/49002AFB91/$File/13006214q241.pdf/)
- Soužití bez svatby. ŠMOLKA, Petr. *Rodina.cz* [online]. 2002 [cit. 2014-09-04]. Dostupné z: <http://www.rodina.cz/clanek%202465.htm/>
- Společné jmění manželů v roce 2014. LORENCOVÁ, Pavla. *Finexpert.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-02-21]. Dostupné z: <http://finexpert.e15.cz/spolecne-jmeni-manzelu-v-roce-2014/>
- Svatební tradice a zvyky. *Svatba.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-11-15]. Dostupné z: www.svatebni-tradice-a-zvyky.svatba.cz/
- Uzavření manželství. *Mvcr.cz* [online]. 2011 [cit. 2014-01-29]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/uzavreni-manzelstvi.aspx/>

- V Česku přibývá faktických manželství bez svatby a singles. *Lidovky.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-09-09]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/v-cr-pribyva-lidi-kteri-spolu-ziji-bez-svatby-jako-v-manzelstvi-pvx-/zpravy-domov.aspx?c=A130307_102005_ln_domov_pv/
- Zásnuby a požádání o ruku. *Svatebnimagazin.eu* [online]. 2010 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z: <http://www.svatebnimagazin.eu/zasnuby.html/>
- Zásnuby. KNIŽNÍ ARCHIV ČESKÉ TRADICE. *Ceske-tradice.cz* [online]. [cit. 2014-01-27]. Dostupné z: <http://www.ceske-tradice.cz/tradice/rodinne-zvyky/svatba/zasnuby/>
- Uzavření manželství. *Mvcr.cz* [online]. 2011 [cit. 2014-01-29]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/uzavreni-manzelstvi.aspx/>

7 Přílohy

7.1 Příloha č. 1: Polostrukturovaný rozhovor pro sezdané

Přesné znění polostrukturovaného rozhovoru viz níže.

Vzorové otázky: Ekonomické výhody manželství v ČR

- Jméno, věk a bydliště
- dosavadní vzdělání

- 1) Jak dlouho trvá Vaše manželství? A po jak dlouhé době jste se rozhodli vzít?
- 2) Co Vás vedlo k tomu se oženit/vdát? Byla iniciativa z Vaší strany, oboustranná nebo spíše přání partnera/partnerky?
- 3) Měli jste od začátku vztahu stejný názor na manželství? Nebo jeden z Vás manželství nejdříve odmítal?
- 4) Plánujete společné děti do budoucna? Nebo již je máte?
- 5) Myslíte si, že dítě by mělo být důvodem ke sňatku či nikoliv?
- 6) Myslíte si, že obecně manželství, vztah dvou lidí posílí?
- 7) Mělo pro Vás náboženské vyznání význam pro vstup do manželství?
- 8) Jak byl Váš svatební obřad finančně náročný? Byla to překážka, díky které jste se nemohli vzít dříve?
- 9) Mělo na Vás vliv okolí a typ vztahu Vašich rodičů a kvalita jejich soužití?
- 10) Proč si myslíte, že je stále populárnější žít v dnešní době v nesezdaném soužití?
- 11) Proč si myslíte, že někteří lidé stejně jako vy přesto trvají žít v dnešní době v manželství a jaké byly Vaše konkrétní důvody ke vstupu do manželství?
- 12) Měla na Vás vliv míra rozvodovosti v České republice při volbě manželství? A co si o ní myslíte?
- 13) Co bylo pro Vás motivací při vstupu do manželství a naopak co Vás odrazovalo od vstupu do manželství?
- 14) Co si myslíte o předmanželské smlouvě? Je v dnešní době nezbytná? A vy samy jste jí sepsali?
- 15) Jaké jsou podle Vás ekonomické výhody popřípadě nevýhody manželství?
- 16) Víte, že existuje tzv. den manželství?
- 17) Má instituce manželství budoucnost?

7.2 Příloha č. 2: Polostrukturovaný rozhovor pro nesezdané

Přesné znění polostrukturovaného rozhovoru viz níže.

Vzorové otázky: Ekonomické výhody manželství v ČR

- Jméno, věk a bydliště
- dosavadní vzdělání

- 1) Jak dlouho trvá Váš vztah? A jak dlouho spolu žijete v jedné domácnosti?
- 2) Plánujete se vy sám(a) někdy oženit/vdát se svým partnerem/partnerkou? Popřípadě kdy a proč?
- 3) Pokud byste zjistil(a), že Váš současný partner(ka) nemá v otázce manželství stejný názor jako vy, může to být jeden z důvodů k rozchodu?
- 4) Plánujete společné děti do budoucna? Nebo již je máte?
- 5) Myslíte si, že by dítě mělo být důvodem ke sňatku či nikoliv?
- 6) Myslíte si, že obecně manželství, vztah dvou lidí posílí?
- 7) Mělo by pro Vás náboženské vyznání význam pro vstup do manželství?
- 8) Je možné, že jedním z důvodů, proč se někteří nehrnou do manželství jsou i finanční možnosti (např. svatební obřad)?
- 9) Proč si myslíte, že je stále populárnější žít v dnešní době v nesezdaném soužití?
- 10) Proč si myslíte, že je někteří lidé trvají žít v dnešní době v manželství?
- 11) Má pro Vás osobně rozhodující význam vysoká míra rozvodovosti v České republice při volbě manželství? A co si o ní myslíte?
- 12) Co by bylo případnou motivací ke vstupu do manželství a naopak co by Vás demotivovalo?
- 13) Co si myslíte o předmanželské smlouvě? Je v dnešní době nezbytná? A sami byste jí sepsali?
- 14) Jaké jsou podle Vás ekonomické výhody popřípadě nevýhody manželství?
- 15) Víte, že existuje tzv. den manželství?
- 16) Má instituce manželství budoucnost?

7.3 Příloha č. 3: Dotazník pro nesezdané

Přesné znění dotazníku viz níže.

Vzorový dotazník: Ekonomické výhody manželství v České republice

Dobrý den,

jmenuji se Šárka Kovářiková a jsem studentkou Provozně ekonomické fakulty na České zemědělské univerzitě. Tento dotazník je anonymní a veškeré informace budou použity pouze do mé bakalářské práce Ekonomické výhody manželství. Vyplnění Vám zabere max. 10 minut.

Děkuji Vám za Váš čas a ochotu při vyplňování dotazníku.

1. Pohlaví

- Žena
- Muž

2. Kolik Vám je let?

3. Dosavadní vzdělání

- Základní
- Středoškolské bez maturity
- Středoškolské s maturitou
- Vysokoškolské

4. Plánujete se Vy sám(a) někdy oženit/vdát?

- Ano
- Ne
- Možná

5. Pokud byste zjistil(a), že Váš současný partner/ka nemá v otázce manželství stejný názor jako vy, může to být jeden z důvodů k rozchodu?

- Ano
- Ne
- Možná
- Jiná

6. Myslíte si, že dítě mělo být důvodem k uzavření sňatku či nikoli?

- Ano
- Ne
- Možná

- Jiná
7. Myslíte si, že obecně manželství, vztah dvou lidí posílí?
- Ano
  - Ne
  - Možná
  - Jiná
8. Je možné, že jedním z důvodů, proč se někteří lidé nehrnou do manželství, jsou i finanční možnosti např. nákladný svatební obřad?
- Ano, je to možné
  - Ne, lze přeci uspořádat malou, nenákladnou svatbu
9. Proč si myslíte, že je v dnešní době populárnější žít v nesezdaném soužití?
10. Jaké jsou Vaše konkrétní důvody, že žijete v nesezdaném soužití?
- Bydlení
  - Finance
  - Studium
  - Jednodušší rozchod
  - Věk
  - Svoboda
  - Krátká doba vztahu
  - Partner není ten pravý pro budoucí život
  - Jiná
11. Proč si myslíte, že někteří lidé přesto uzavírají v dnešní době sňatek?
- Nesouhlas společnosti, rodičů, okolí
  - Chtějí, aby se jejich dítě narodilo do manželství
  - Vzájemná láska
  - Zlepšení finanční situace
  - Udržení si partnera
  - Společné zázemí
  - Útěk od problémů
  - Jasně majetkové vztahy
  - Jiné
12. Co by bylo případnou motivací pro Vás ke vstupu do manželství?

- Příchod potomka
  - Vzájemná láska
  - Posunutí se v životní etapě
  - Osamostatnění se
  - Pomoc ve stáří
  - Útěk od problémů
  - Opětovné zavedení společného zdanění manželů
  - Jasně majetkové vztahy
  - Jiná
13. Co by Vás naopak demotivovalo k uzavření manželství?
- Špatná finanční situace partnera
  - Rozdílný pohled na svět
  - Partner/ka nechtějí děti
  - Rozdílné náboženství
  - Nedostatečná důvěra mezi partnery
  - Rozdílný pohled na budoucnost
  - Jiná
14. Je v dnešní době předmanželská smlouva nezbytná?
- Ano
  - Ne
  - Jiná
15. Uzavřeli byste předmanželskou smlouvu v případě sňatku?
- Ano
  - Ne
  - Možná, záleželo by na okolnostech
  - Jiná
16. Jaké jsou podle Vás ekonomické výhody manželství?
17. Jaké jsou podle Vás ekonomické nevýhody manželství?
18. Má instituce manželství budoucnost?
- Ano
  - Ne
  - Nevím, nezajímá mě to

7.4 Příloha č. 4: Dotazník pro sezdané

Přesné znění dotazníku viz níže.

Vzorový dotazník: Ekonomické výhody manželství v České republice

Dobrý den,

jmenuji se Šárka Kovářiková a jsem studentkou Provozně ekonomické fakulty na České zemědělské univerzitě. Tento dotazník je anonymní a veškeré informace budou použity pouze do mé bakalářské práce Ekonomické výhody manželství. Vyplnění Vám zabere max. 10 minut.

Děkuji Vám za Váš čas a ochotu při vyplňování dotazníku.

1. Pohlaví

- Žena
- Muž

2. Kolik Vám je let?

3. Dosavadní vzdělání

- Základní
- Středoškolské bez maturity
- Středoškolské s maturitou
- Vysokoškolské

4. Co Vás vedlo k tomu se oženit/vdát?

- Těhotenství
- Žádost o ruku
- Potřeba posunout se ve vztahu dál
- Osamostatnit se
- Láska
- Jiná

5. Měli jste od začátku vztahu stejný názor na manželství? Nebo jeden z Vás manželství nejdříve odmítal?

- Ano, měli jsme stejný názor
- Ne, partner(ka) se ze začátku nechtěl(a) ženit/vdávat
- Ne, já jsem se nechtěl(a) ženit/vdávat

6. Myslíte si, že by dítě mělo být důvodem ke sňatku či nikoli?

- Ano

- Ne
- Možná
- Jiná

7. Myslíte si, že obecně manželství, vztah dvou lidí posílí?

- Ano
- Ne
- Možná
- Jiná

8. Byl Váš svatební obřad finančně náročný?

- Ano, museli jsme si půjčit (rodiče, známý, přátelé)
- Ano, ale nemuseli jsme si půjčit
- Ne, uspořádali jsme svatbu fiannčně nenákladnou
- Jiná

9. Proč si myslíte, že někteří lidé upřednostňují sňatek před nesezdaným soužitím?

- Finanční opora
- Tradice
- Pocit jistoty
- Láska
- Založení rodiny
- Náboženství
- Výhody spojené s manželství
- Další krok v partnerství
- Svatba
- Status manžela/manželky

10. Jaký byl Váš důvod pro vstup do manželství?

- Narození dítěte do manželství
- Vzájemná láska
- Jané majetkové vztahy
- Udržení si partnera
- Společné zázemí
- Zlepšení finanční situace

11. Proč si myslíte, že někteří lidé se rozhodnou žít bez manželského svazku?

- Finance
  - Studium
  - Věk
  - Svoboda
  - Nepotřebují žít sezdane
  - Jiná
12. Co by bylo případnou motivací podle Vás ke vstupu do manželství?
- Příchod potomka
  - Vzájemná láska
  - Posunutí se v životní etapě
  - Osamostatnění se
  - Pomoc ve stáří
  - Útěk od problémů (např. problémy v rodině)
  - Opětovné zavedení společného zdanění manželů
  - Jasně majetkové vztahy
  - Jiná
13. Co by Vás naopak demotivovalo k uzavření manželství?
- Špatná finanční situace partnera
  - Rozdílný pohled na svět
  - Partner/ka chtějí dítě
  - Rozdílné náboženství
  - Nedostatečná důvěra mezi partnery
  - Rozdílný pohled na budoucnost
  - Jiná
14. Je v dnešní době předmanželská smlouva nezbytná?
- Ano
  - Ne
  - Jiná
15. Uzavřeli jste předmanželskou smlouvu se svým partnerem?
- Ano
  - Ne
16. Jaké jsou podle Vás ekonomické výhody manželství?

- Společný rozpočet
- Žádné
- Nevím
- Daňové úlevy
- Příspěvky na stujícího manžela/manželku
- Více finančních prostředků
- Finanční podpora v nouzi
- Snažší získání hypotéky

17. Jaké jsou ekonomické nevýhody manželství?

- Nižší příspěvky na dítě por manželku
- Dluhy z předmanželského období
- Žádné
- Nevím
- Společné finance
- Postupné zvýšení finanční zátíženosti

18. Má instituce manželství budoucnost?

- Ano
- Ne
- Nevím, nezajímá mě to